

Tartu Ülikooli Eetikakeskus

Konkurss: “Väärtuskasvatus lasteaias: kogemuste korb”

Tartu Lasteaed Pääsupesa

Koostajad: Evelin Pettai

Kadri Velner

Tartu 2010

SISUKORD

- Tartu Lasteaed Pääsupesa tutvustus
- Protsessi kirjeldus
- Väärtustame teist inimest ja tema tundeid
- Väärtustame koostööd
- Väärtustame loodust
- Tulemus
- Arendus ja parendustegevus

TARTU LASTEAED PÄÄSUPESA LÜHITUTVUSTUS

Tartu Lasteaed Pääsupesa on munitsipaallasteaed, mis avati 2. detsembril 1972. a. Meie lasteaias mängivad ja õpivad koos tavalise arenguga ja erivajadusega lapsed, kellega tegelevad lisaks rühma õpetajatele ka mitmed erialaspetsialistid: eripedagoog, logopeed, füsioterapeut, tegevusterapeut, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja ja ujumisõpetaja.

Käesoleval hetkel on Tartu Lasteaias Pääsupesa 6 tavarühma, 3 sobitusrühma ja 2 erirühma. Meie sobitus- ja erirühmades käivad kehapuudega lapsed.

Lasteaias on kaasaegselt sisustatud basseini, kus lapsed osalevad kahel korral nädalas ujumistegevustes. Meie kõik rühmaruumid on lapsekeskse õpetuse- ja kasvatuse läbiviimisel *Hea Alguse* põhimõtteid arvestades jaotatud tegevuskeskusteks, võimaldades lapsel tegutseda nii erinevates gruppides kui ka individuaalselt. Kõikides rühmades on kasutuses järgmised keskused:

- kunstikeskus
- ehituskeskus
- loovmängukeskus
- lugemis- ja kirjutamiskeskus
- matemaatika ja lauamängukeskus
- teaduskeskus
- kokanduskeskus
- liiva ja veekeskus

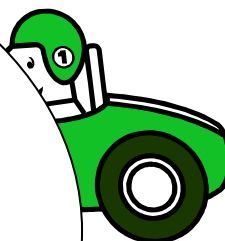
PROTSESSI KIRJELDUS

1. Tartu Ülikooli Eetikakeskuse poolt korraldatava konkursi: *Väärtuskasvatus lasteaias: kogemuste korv* eelinfo.

2. Arutelu Pääsupesa õpetajatega – osaleda või mitte ?

Ühine otsus: osaleme, kuna oleme viimastel aastatel väärtuskasvatust väga oluliseks pidanud.

3. Parema ülevaate saamiseks osaleme väärtuskasvatusalasel koolitusel Pärnu Pääkesejänku lasteaias.

4. Tartu Lasteaed Pääsupesa õpetajad Kadri Velner ja Evelin Pettai tutvuvad eelmisel aastal „Väärtuskasvatuse lasteaiad 2009“ tiitliga pärjatud Pärnu Pääkesejänku lasteaiaga ning saavad täpsemat infot konkursil osalemiseks - näpunäiteid ja ideid Pärnu Pääkesejänku õpetajatelt.

5. Õpetajad Kadri Velner ja Evelin Pettai kutsuvad Pääsupesa õpetajaid, õpetaja abisid ja erialaspetsialiste ühisele arutelule väärtuskasvatuse teemadel. Kuulutus, kuulutus...

Mõelge, mida olete oma rühmas huvitavat teinud seoses väärtuskasvatusega:

- MÄNGUD
- JUTUD
- HOMMIKURINGI VESTLUSED
- KONFLIKTITUATSIOONIDE LAHENDAMINE
- ÜHISTEGEVUSED
- LAPSEVANEMATEGA
- RITUAALID
- NÄITEMÄNGUD

.....
Ootame iga rühma esindajat esmaspäeval 11. oktoobril kell 14.00 õpetajate tuppa teemakohasele arutelule

6. Koolitusel osalenud õpetajad annavad teistele Pääsupesalastele ülevaate Päikesejänku lasteaias nähtust/kuuldust.

7. Vaatame üle Pääsupesa meeskonnas kokku lepitud põhiväärtused:

- avatud ja sotsiaalselt salliv keskkond,
- meeskonnatöö,
- professionaalne personal,
- uuendusteks ja muutusteks valmisolek,
- õpi- ja arenemisvõimelisus.

8. Ühise arutelu tulemusena valime kogemuste korvi panemiseks ja põhjalikumaks analüüsimiseks meie jaoks hetkel 3 kõige olulisemat väärtust oma igapäevatööd tehes: koostöö, *lapsest lähtuv* planeerimine ja loodus.

Koostöö.

Miks?

Suur väärtus, paneb paljudele asjadele meie majas aluse.

Mida koostöö alla liigitada?

Pere, rühm, personal, tudengid, koolid, asutused, ühisüritused. Kas teema liiga lai või ei valgu?

Arutleme seda rühmameeskonnades.

Järgmine kord kokkusaades paneme alapunktid täpselt paika.

Planeerimine.

Miks ja mida väärtustame oma lasteaias planeerimissüsteemis?

Nädalaplaanis väärtustame last, arvestame tema huvidega. Ühtib ka koosö-meeskonnatööga.

Kui põhjalikult käsitleme?

Saame tuua näiteid nädalaplaanidest, tegevustest, mis puudutavad väärtusi.

Jõuame välja õuesõppeni, mis käesoleval õppeaastal on meie jaoks laste tegevuste planeerimisel väga olulise väärtusega.

Järgmiseks korraks panna rühma meeskonnaga paika ideed, näited.

Loodus.

Miks?

Kaks aastat järjest aasta teema.

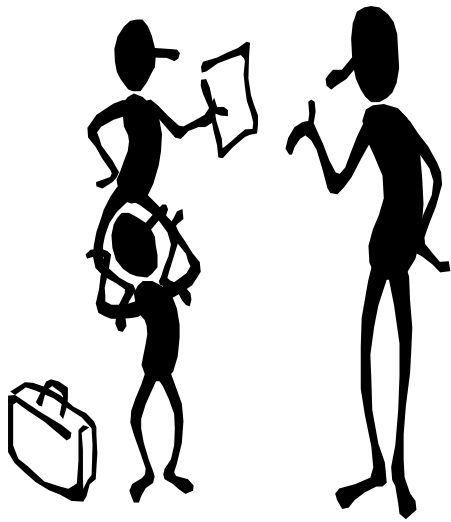
Õuesõpe - läks juba planeerimise alla.

Rühmades teemakohased mapid.

Lahtised tegevused käesoleval aastal looduse teemalised.

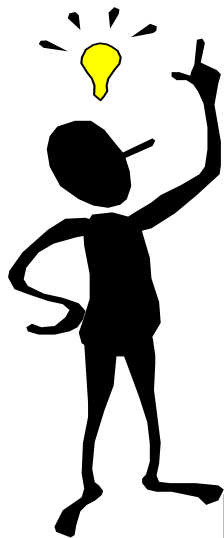
Õppekäigud.

Järgmiseks korraks tuua näiteid.

9. Individuaalne töö oma rühma meeskonnaga: mõtete vahetamine, näidete otsimine jm.
Kuulutus, kuulutus...

Kohtume 14. oktoobril
kell 13.15 õpetajate
toas väärtuste
teemalisel
mõttevahetusel.

10. Järgmisel ühisarutelul teeme lühikokkuvõtte eelmisel korral räägitust. Kuna rühmades olid toimunud teemakohased arutelud, mõtleme veelkord läbi, kas kolm põhipunkti, millest lähtume, jäävad samaks. Enamik rühmi olid jõudnud otsusele, et planeerimine on liiga laialivalguv. Kuna eelmine kord sai räägitud, et planeerimise põhipunkt on arvestamine laste soovidega, siis sellest ka uus teema - väärtustame teist inimest ja tema tundeid (erinära. individuaalsus).

Väärtustame teist inimest ja tema tundeid

Panime paika alapunktid:

- ✓ mängud, töölehed
- ✓ rühma reeglid
- ✓ rühma traditsioonid
- ✓ õppevahendid
- ✓ eesti nurgad
- ...

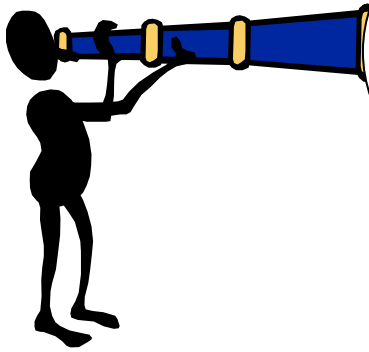
Loodus

- ✓ õuesõpe
- ✓ puude istutamine (liigi rohkus)
- ✓ peod (1.sept., mäepeod...)
- ✓ õppekäigud
- ✓ üritused
- ✓ loodusteemad nädalplaanis

Koostöö

Alapunktides lähtusime nendest koostöövormidest, kuhu on lapsed kaasatud.

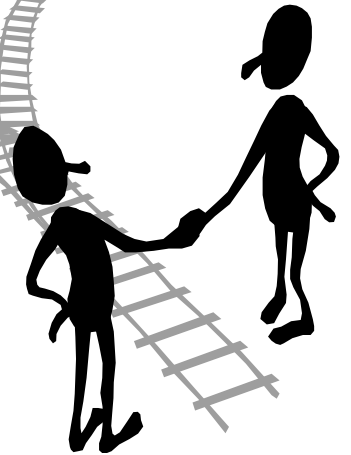
- ✓ koostöö peredega
- ✓ rühmadevaheline koostöö
- ✓ koostöömängud

11. Järgmiseks korraks otsida alapunktide juurde konkreetseid näiteid. Kuulutus, kuulutus...

Kolmapäeval 20. oktoobril kell 13.15 ootame iga rühma esindajaid ning erialaspetsialiste õpetajate tупpa. Kaasa kõik hea ja parem väärtuste korvi panemiseks.

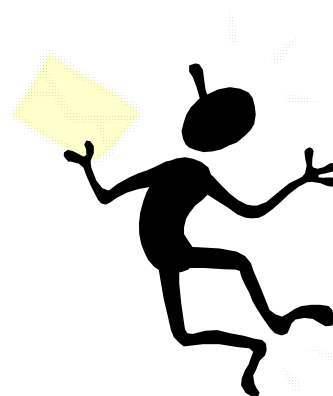
12. Kohale saabunud näidetest valime välja huvitavamad. Lähtume ka sellest, et oleks võimalikult mitmekülgsed näited. Moodustame rühmadest kolm gruppi. Iga grupp valib ühe teema, millele sissejuhatus kirjutada: loodus, koostöö või väärtustame teist inimest ja tema tundeid.

13. *Töö koostamine*

Otsustame teksti kirja panna pidepunktidenä, et oleks ülevaatlik ja hea kerge lugeda. Töö koostamise vältel toovad mitmed õpetajad juurde uusi materjale, mida nad soovivad töösse lisada.

14. Kui kogutud materjal on kokku pandud jääb üle lisada veel pildid ja valmis ta ongi!
Kuna konkursi nimi on:
Väärtuskasvatus lasteaias:
kogemuste korv, siis oleme talletanud ka esimeselt koosolekult saadud mõtte valmis töö ehtsasse korvi panna – nii teemege!

VÄÄRTUSTAME TEIST INIMEST JA TEMA TUNDEID

Tartu Lasteaed Pääsupesa põhiväärtused:

MEESKONNATÖÖ

Me teame, et meeskond on inimeste ühendus, kes tegutsevad üheskoos, kindla eesmärgi saavutamise nimel ja me teame, et meeskonnatöö on tegutsemisviis, mille abil on meeskonnal ja meil kõigil isiklikult parim võimalus oma eesmärgini jõuda..

AVATUD JA SOTSIAALSELT SALLIV KESKKOND

Me usume, et avatus, asjade läbirääkimine ja head inimsuhted viivad elu edasi nii peres kui ka lasteasutuses.....

PROFESSIONAALNE PERSONAL

Me usume iseendasse, austame teisi ega tee nägu, et meile ei lähe korda, mis meist arvatakse – kaasaegses demokraatlikus ühiskonnas pole lasteasutuse edukus ja maine enam üksnes juhtkonna pärusmaa, vaid puudutab igat meeskonnaliiget isiklikult ning see teadmine annab hea enesetunde ja on oluline ühiste väärtuste koostisosa...

UUENDUSTEKS JA MUUTUSTEKS VALMISOLEK

Me teame, et ainult kasvus, uuenemises ja muutumises leiame me tõelise kindluse...

ÕPI-JA ARENEMISVÕIMELISUS

Me lihtsalt teame, et inimene on võimeline õppima kogu elu...

Tartu Lasteaed Pääsupesa kõik rühmad lähtuvad lapsekesksest õpetusest. Iga laps on ainulaadne oma isikupärase arenguaja, isiksuse, õppimise stiili ja perekondliku tausta poolest.

Lapsekeskne rühmaruum on rajatud kahele põhimõttele:

lapsed õpivad kõige paremini oma vahetutest kogemustest ja suhtlemisest ümbritseva maailmaga,

õpetajad toetuvad laste huvidele, vajadustele ja tugevatele külgedele.

Õpetajad arvestavad laste ettepanekuid ja ideid õppekava koostamisel. Laps on õppe- ja kasvatustegevustes aktiivne osaleja ja suudab teha eakohaseid valikuid. Õppe- ja kasvatustegevustes väärtustatakse Eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teistest rahvustest laste kultuurieripära.

Pääsupesa lapsed:

TEEVAD VALIKUID

ÕPIVAD MÄNGU KAUDU

KASUTAVAD MATERJALE LOOVALT JA PAINDLIKULT

VASTUTAVAD ENDA JA RÜHMA EEST

Laste väärtuste kujunemisele aitavad kaasa:

Eeskuju – lapsed õpivad palju jälgides, kuidas täiskasvanud ja teised lapsed üksteisega suhtlevad/käituvad ning kuidas kasutavad probleemide lahendamiseks mõistust. Eeskuju on mõjuvam siis, kui positiivset käitumist saadavad ka sõnad.

Selged reeglid – lapsed võtavad osa rühmareeglite koostamisest/kehtestamisest. Reegleid kirjutatakse/korratakse jaatavas sõnastuses.

Loogilised ja kohased tagajärjed käitumisele – positiivsed tagajärjed nagu naeratus või innustavad sõnad soodustavad käitumise kordumist.

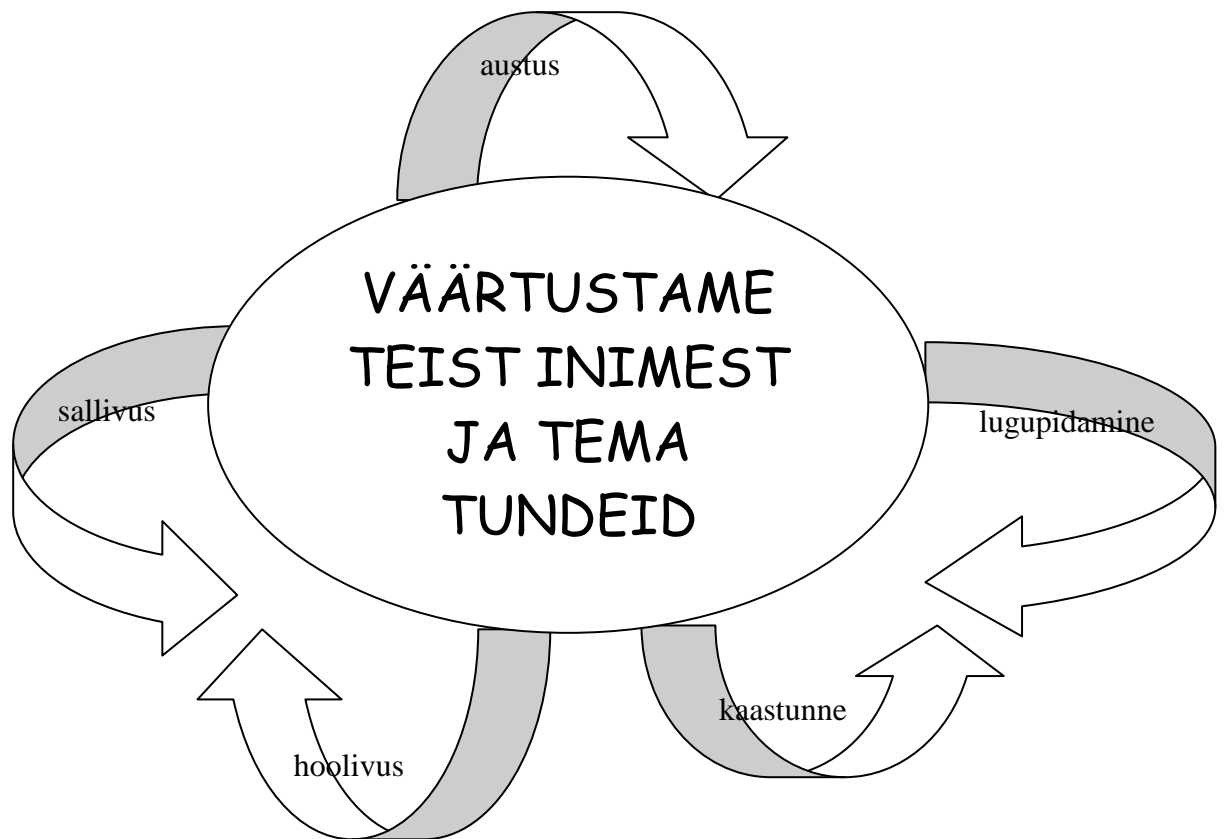
Keskkonna loomine mängimiseks ja valikute tegemiseks – tegevuskeskused mitmesuguste materjalidega, mille hulgas on nii tuttavaid kui uusi, annavad lastele palju võimalusi uurivaks mänguks. Valikute tegemine soodustab iseseisvat õppimist ja otsuste tegemist.

Eakaaslaste kasutamine sotsiaalsete oskuste õpetamiseks – tavalise arenguga laps võib erivajadustega lapsele ette näidata oskust või tegevust ja innustada seda jäljendama.

Kiitmine ja individuaalsete erinevuste mõistmine – lapse kiitmine positiivse käitumise eest, aitab tal aru saada oma teo õigsusest ja vajalikkusest. Õpetajad, kes mõistavad ja väärtustavad individuaalseid erinevusi on lastele sellise käitumisega eeskujuks. /„Erivajadusega laste

kaasamine“ Ellen R. Daniels, Kay Stafford/

Tänapäeva kiires ja arenevas maailmas on kergem teha valikuid ja toime tulla ümbritsevaga, kui sa oled HOOLIV,

- Hommikuringi salmid ja söögisalmid (*lisa1*)
- Head soovid lastele (*pildid + lisa 2,3*)
- Laste arvamused kaaslastest (*pildid*)
- Kohaloleku maja (*lisa 4+pilt*)
- Perepildid (*pilt*)
- Oma kogemuste jagamine teistega (*lisa 5*)
- Rühma traditsioonid (*lisa 6 + pildid*)

KAASTUNDLIK,

- Hiire matused (*pilt*)

SALLIV erinevuste suhtes suutes neid ka aktsepteerida.

Hommikuringi arutelu (lisa 7 + pildid)

Tundetabelid (pildid)

Tunnetega seotud mängud (pildid)

Oskad kaasinimestest LUGUPIDADA ning

Maja tutvustav infovoldik (lisa 8)

Rühma tutvustav infovoldik (lisa 9)

Tere kaart (pildid)

Rühma reeglid (pildid)

suhtud elusse ja ümbritsevasse AUSTUSEGA.

Eesti rahvakultuuriga seonduv (konspektid, kinda- ja rahvariide mustrid, emakeelepäev)
(pildid + lisa 10, 11)

Eesti nurgad (pildid)

Pildid asuvad lisas 12

Näited erinevatest Pääsupesa rühmadest:

Muumid

Alanud on jälle päev,
ühendame oma käed.
Sina sõbraks minule,
mina sõbraks sinule.
/algupära teadmata/

Mesimummid

Tere - tere. Tere Kevin, Kristin, Stella, Magnar, Kaspar.
Tere – tere. Tere Merje, Stiina – Kirke, Anna – Brita, Johanna.
Tere-tere. Sulle – mulle – teile – meile kõigile!
/Enda jaoks sobivaks kohandatud Tere laul/

Päiksepõnnid

Kuigi olen teistest pisem,
tahan teha kõike ise.
Ise käin ja ehitan,
pusletan ja joonistan,
sõpru hädas lohutan,
kui on vaja abistan.
Kasvan järjest suuremaks,
Päiksepõnniks tublimaks!
/Salm saadud Naba lasteaiast/

Õnnelapsed

Tervituseks tõstan käe:
„Õpetaja, kas sa näed.
Mina olen Õnnelaps,
olen lasteaialaps!”
/algupära teadmata/

Mesimummi söögisalmid

Mesimummil kõht on tühi,
ruttu laua juurde rühib.
Puder läheb kuhu?
Lusikaga suhu !

Maa on meile selle andnud,
päike valmis küpsetanud.
Armas päike, armas maa –
Teid ei ial unusta.

/Tõrukese lasteaed/

Sipsikute söögisalm

Sipsikutel kõht on tühi,
pestud käed nüüd kuivaks pühi.
Laual ootab toit nii hea,
suureks kasvama ma pean.

/Sipsikud/

Viimaseks lasteaia aastaks kirjutatud luuletus lastele

Oma viimasel lasteaia aastal pean meeles:

Lustin täie mõnuga,
kuulan sõna hoolega.
Õpin selgeks numbrid-tähed,
ei nad enam meelest lähe.
Sõpra kallist hoian hästi,
laulan, ujun, võimlen nii kuis kästi.
Magan vaikselt, räägin palju,
aga rühmas ma ei karju.

Ilusat viimast lasteaia aastat!

Krista ja Sandra ja Lilian (*rühma meeskond*)

/VembuTembud/

Lepatriinude rühma majake
3 – 4 aastased

Eesmärk:

1. Laps õpib väärtustama perekonda.
2. Laps õpib arvestama rühmakaaslastega.
3. Laps õpib tundma oma nime algustähte.
4. Laps õpib loendama.
5. Lapsel areneb tähelepanu.

Vahendid:

- paberist maja, riidest taskud, kulbid nimetähtedega

Kirjeldus:

Igal hommikul rühma tulles leiab laps karbist oma nimetähega kulbi ning asetab selle majakese taskusse. Päeva jooksul saab laps loendada kohalolijaid ning õppida oma mängukaaslaste nimetähti. Koju minnes otsib oma kulbi ja paneb selle tagasi karpi.

Reet Rajamäe ettekanne Hea Alguse Võrgustiku seminaril – koolitus õpetajalt õpetajale

Minu nimi on Reet Rajamäe.

Töötan Tartu Lasteaed Pääsupesa sobitusrühmas Sipsik õpetaja ja eripedagoogina.

2006. aastal omistati mulle õpetaja – metoodiku ametijärk ning Hea Alguse õpetaja rahvusvaheline tasemetunnistus.

Õpetajana töötades pean oluliseks, et lastest kasvaksid loovad, aktiivsed ja elus toimetulevad inimesed, kellel on arenenud valiku-, otsustus- ja vastutusvõime ning kes on avatud, empaatiavõimelised ja koostöövalmid.

HINGELINNU LUGU

Sügaval sügaval kehas elab hing.

Keegi pole teda veel näinud,

Aga kõik teavad, et ta on olemas.

Hinge sees, tema keskel

Seisab ühel jalal lind.

Lind, kelle nimi on hingelind...(M.Snunit)

Iga inimese sees on lind, tema oma hingelind, kes teeb meid eriliseks ja omanäoliseks. Inimese hingelind ihkab ikka uut ning etteolematut kuulda, tunda ja teada saada.

Eestimaal on põlvest-põlve järjepidevust ja rahvuslikke traditsioone edasi kandnud laulu- ja tantsupeod.

Nendel pidudel on alati midagi uut ja tänapäevast, kuid on laule ja tantse, mida lauldakse ja tantsitakse ajast aega. Ilma nende laulude-tantsudeta ei kujuta eesti rahva suurimat pidu ettegi. Üheskoos laudes ja tantsides hoiame au sees esivanemate pärandit ning loome rada tulevastele põlvedele.

2009 a. Laulu- ja Tantsupeo logol on neli elutarka hingelindu, kes tantsivad ümber kaevu ehk lätte, kus igavesest ajast iga-vesti voolab esivanematelt päritud puhta ja selge veega allikas. Sellest ürgsest lättest ammutame oma pärimuse ja esivanemate tarkuse, mille järele nii väga igatseme. Elutark hingelind seob me unistused lättest voolava hindamatu väärtusega ja pärandab meile oskuse siduda iidset tarkust oma igapäevase elu püha poolega.

Meie projektides osalejad on kui kolm põlve hingelinde:

Noorlinnud ehk lapsed – lapsepõlves oleme kõik kui linnud. Tuleme kuskilt tundmatutelt radadelt ning alles uurime, kuidas toimib maailm, kuhu oleme sündinud. Meie loomejõud on valla, võime lennata ja unistada ning võimatuid asju võimalikuks kujustada. Tunneme puhast rõõmu igast päikesekiirest ja tähe särast. Jälgime suure huviga seemnest võrsuvat rohuliblet, kallistame ja silitame iidse puu krobelist tüve, imestame pilvede rändu üle taeva ning püüame vihmapiisku ja lumehelbeid. Seome rikkumata vaba meelt alles samm-sammult argielu paeltega ning õpime vanematelt eluks

vajalikke tarkusi, oskusi ja väärtushinnanguid. Õpime seadma endale lennukaid sihte ning unistame heast elust. Hingelind on kui väljasirutatud kätel helendav tõrvik, kes meile teed näitab.

Kesklinnud ehk Sipsiku meeskond ja lapsevanemad – lapsepõlvest kaasavarana saadud õpetused aitavad meil eluraskustega toime tulla ja argielu kogemusi mõtestada.

Eluraskuste ületamiseks oleme saanud esivanematelt hinnalise pärandusena kaasa meie muinaslood ja laulud, vanasõnad ja kõnekäänud, uskumused ja kombed, käsitööoskused ja loomevõime, mille taasavastamine ja mäletamine võimaldab eriti rasketel aegadel elule taas uue sisu ning eesmärgid seada. Kui on nii raske, et enam ei suuda, siis hingelind saadab meid rändama muinasmaastikele, kus oleme vabad karmi argitegelikkuse rõhu-vast murest. Laulu-, tantsu-, pilli- ja käsitööloomingu kaudu ammutame väge ja elujõudu, mille toel iga takistus võita. Hingelind on kui rinnus pakitsev igatsus, mida aeg-ajalt tuleb silitada.

Vanalinnud ehk eakad käsitööseltsi liikmed – elutarkus ja väärikad valikud loovad pesa, kus hinge-linnul on hea olla. Rikkalikud kogemused ja väärtuslikud teadmised aitavad ehitada tugevat silda ja kududa vikerkaarevärvilist kangast, mille sarnast keegi pole varem näinud. Vaid me ise teame, milliseid koostisosi me hingelinnu abiga selle pesa ehitamiseks oleme kokku kandnud. Lapseeas kogetud puhas rõõm lihtsatest asjadest juhatab meid elu algallikat leidma ja hindama. Istume lätte veerel ja kuulame hinge kinni pidades. Õnn ei ole seitsme maa ja mere taga, vaid siinsamas, sellel maal, selles peres ja nendesamade inimeste keskel. Esivanematelt päranduseks saadud tarkuste allikast voolab värsket vett nagu Tuhala nõiakaevust kevadiste suurvete aegu. Hingelind aitab meil vaikselt kuulata, jälgida, märgata ja omaks võtta igavikulise tõe voogusid.

Väärtused, mis me elu jooksul, eriti lapsepõlves, omandame, mõjutavad edaspidi meie mõtteid, otsuseid ja tegevusi.

Projektides osaledes kasvasime koos ja koos meiega kujunesid tugiväärtused- ja hoiakud, millest me oma igapäevastes tegevustes lähtume.

Toetudes kujunenud **tugiväärtustele...**

usaldatavus – tähendab, et teised saavad sinule kindlad olla, nad teavad, et sa annad endast parima ja täidad oma kohustusi.

Projektide kirjutamine, organiseerimine. Ilma usalduseta ei tähenda kokkulepped ja lubadused midagi.

Lapsevanemate osalemine.

Laste töö, nad võtsid endale kohustusi, mida tuli täita(villa toppimine, materjali valimine).

korralikkus – see tähendab millegi planeerimist, tegemist samm- sammult. See tähendab, et kõikidel asjadel on oma koht ja neid hoitakse seal nii, et sa saad neid kasutada alati, kui sul vaja on. Korralikkus tähendab ka reeglipärast, head käitumist ning puhtust ja korda.

Koos tegutsedes peavad asjad olema kindlaksmääratud kohtadel, et kõik saaksid neid kasutada. Kõike, mida sa teed tee püüdlilikult.

Käitumismallid L-L

L-TK –vanem

Õpetaja

Seltsi liikmed

sõbralikkus – on heatahtlikkus. Kui sa oled sõbralik, siis sa jagad rõõmuga seda, mis sul on. Sa jagad oma aega ja iseenda teadmisi.

Seltsi liikmed teevad seda vabatahtlikult. Kui sul on mingi asi ja selle ära annad, oled ise ilma, Kui sul on teadmisi, oskusi ja neid edasi annad, võidavad mõlemad pooled.

abivalmidus – me kõik vajame vahel abi: kas midagi uut õppides, kui on vaja, et keegi meid õpetaks, või tehes oma tööd ja vajades kellegi nõu ja ideid. Mõnikord vajame lihtsalt sõpra, kellega rääkida.

Täisk.abistasid lapsi, juhendasid lapsevanemaid, lapsed üksteist. Kõikide jaoks on jõukohane töö.

viisakus – on meeldiv käitumine ja head kombed. See on tähelepanelikkus teiste suhtes. See on inimeste kohtlemine sellisel moel, et nad tunnevad, et neid hinnatakse, austatakse ja neist hoolitakse. Viisakas käitumine laseb igal inimesel end vajaliku ja tunnustatuna tunda.

Täienesid ja rikastusid laste erinevad käitumismallid. Projektide käigus said osalised tegutseda erinevates tingimustes (lasteaed, seltsi ruumid). Lapsed on avatumad, julgemad, üksteisega arvestavad. Oma järjekorra ootamine kangastelgedel kududes, viisakas abi palumine, küsimuste esitamine seltsi liikmetele jne.

lugupidamine – on inimesi austav suhtumine. See peegeldub viisakuses, millega me üksteist kohtleme, viisis, kuidas me kõneleme ja teiste inimeste omandisse suhtume. Lugupidamine tähendab ka enesest lugupidamist.

Märgatakse teiste tehtud esemeid, lapsed oskavad märgata pisiasju ning kiita. (sinu Sipsikul on toredad juuksed; sa valisid kassi silmadeks ilusad nõöbid).

loovus – on avastamise protsess. See on viis sinus peituva originaalsuse välja paistmiseks. See annab inimesele uut energiat ja elurõõmu.

Loovad inimesed armastavad oma tööd, neile meeldib see, millega nad tegelevad .Loovad inimesed on energilised, nad jõuavad palju ära teha, neil pole igav. Pensionäri graafik on tihe (matkad, ekskursioonid, töö lastega, erinevate õpitubade korraldamine, külaliste vastuvõtmine, lapiöö ja. kudumisega tegelemine On palju ideid, mida veel ellu viia.

kannatlikkus – on sihikindlus, millegi juurde jäämine nii kauaks, kui see on lõpule viidud.

Lapsed osalevad töö protsessis ja osalevad mingi eseme valmimise juures. Iga töö vajab aega.

sihipärasus – see tähendab tegutseda eesmärgistatult, millelegi keskenduda. Sa oled alati motiveeritud, kuna näed oma pingutuste tulemusi ja tead, miks sa midagi teed.

Valmis töö. Et selleni jõuda, tuleb läbi teha rida üksteisega seotud operatsioone.

rõõm – rõõmusolek on täidetud õnne-, rahu-, armastuse- ja heaolu tundega. Rõõm on meie kõigi sisemuses ja tuleb siis, kui me teeme midagi õiget. Selle sisemise rõõmu võib paigutada kõigesse, mida sa teed. Rõõmuga väljendame rahulolu, harmooniat.

Lapsed ootavad uut kokkusaamist ja põnevate asjade tegemist koos eakate sõpradega

ühtsus – sa näed, kuidas kõik on omavahel seotud ja üksteisest sõltuvad. Ühtsus ei tähenda samasust, sa hindad seda, mida kõik osad tervikule annavad.

Kõik tegutsevad koos ühise eesmärgi nimel

(H.Rokeach, L.Kavelin Popov).

... loodame, et Sipsiku rühma lapsed on tulevikus valmis **eneseteostuseks**, meie ise oleme leidnud **sisemise tasakaalu** ja meie Tõrvandi sõbrad on leidnud **sotsiaalse tunnustuse**.

Ainus, mis tõeliselt rahuldust pakub, on kogu aeg sisemiselt kasvada, muutudes õiglasemaks, ustavamaks, heldemaks, lihtsamaks, lahkemaks, elavamaks. Ja seda saame me kõik teha, tehes iga päev oma päevatööd nii hästi, kui suudame.(J. Freeman Clark)

Rühma traditsioonid Muumide rühma näitel:

1. TRADITSIOONILISED PÄEVAOSAD

- hommikuringi alustamine Muumi lauluga – Rumal Noorkuu esituses *Hei Muumi*
- päeva tervitamine salmiga – *Alanud on jälle päev,*
ühendame oma käed,
sina sõbraks minule,
mina sõbraks sinule.
- nädalapäeva teatamine ja ilmavaatlus
- nädalavahetuse muljete jagamine kaaslastega esmaspäevases hommikuringis
- kalade toitmine iga päev igal hommikul
- unejutt kassetilt või raamatu ettelugemine lõunase uinumise eel ja unelaul kassetilt või CD-lt beebimuusika
- lõunasest uinakust ärkamine rõõmsa muusika saatel
- kalli-kalli sõpradele lasteaiast lahkumisel

2. LASTE SÜNNIPÄEVADE TÄHISTAMINE

- lapse sünnipäeva eel lepitakse kokku vanemaga, kuidas sünnipäeva tähistada
- lapsed valmistavad kaardi sünnipäevalapsele
- sünnipäevalapsele kingitakse muumi - temaatiline kaart kogu rühma poolt
- laulame kogu rühmaga sünnipäevalaule
- süütame küünlad ja istume koos peolauas
- sünnipäeval osalevad kõik lapsega tegelevad meeskonnaliikmed
- mängime sünnipäevalapse lemmikmänge

3. TRADITSIOONILISED ÜRITUSED

- osavõtt Põhjamaade raamatu nädalast
- perepäevad novembri ja mai kuus
- jõulude tähistamine koos perega
- tegevusaasta lõpupidu ja sellele järgnev väljasõit koos perega
- vanemate elukutsete tutvustamine hommikuringis ning õppekäigud vanemate töökohtades.

Hommikuring*(lahtine tegevus oma maja meeskonnale)***Koht:** Päikesepõnni rühm**Teema:** Tunded**Aeg:** 35-40 minutit**Vanus:** 5-6 aastased**Eesmärgid:** Laps saab aru, et normaalne on tunda erinevaid tundeid (kõiki tundeid on lubatud tunda).

Aeg	Õpetaja tegevus	Laste tegevus	Märkused
5 min	I Häälestus Hommikuringi salm Ilma märkimine Õpetaja abi märkimine Meeldetuletus, millest oleme nädala jooksul rääkinud	lapsed loevad salmi, märgivad ilma, tuletavad meelde nädala jooksul räägitut	
13 min	II Õppimine Seinal on palju erinevaid tunnete pilte. Mõnda neist piltidest, olete juba näinud, mõned on uued. Missuguseid tundeid on siin kujutatud? Millised tunded neist panevad sind ennast hästi tundma? Millised tunded panevad sind ennast halvasti tundma? Kuidas sa saad aru, et laps selle pildi peal on rõõmus? Igal inimesel on näos palju miimikalihaseid. Need on lihased, mis tekitavad inimesel näos erinevaid ilmeid. Nendel miimikalihastel on toredad nimed kulmukortsutaja lihas, naerulihas, suunurgatõstur, suunurga langetaja....	lapsed vaatavad pilte lapsed arutlevad	
3 min	Proovime väljendada neid tundeid, millest oleme rääkinud.	tundeväljendus läbi näoilme	
5 min	Vaatame, milliseid erinevaid ilmeid väljenduvad nende mehikeste näos? Saadan korviga mehikesed ringi käima, need, kes juba loevad võivad võtta näo asemel sõna. Vaata pilti või sõna, aga ära kellelegi näita. Proovi teha seda näoilmet. Teised püüavad arvata, mis tundega on tegemist. Pisteliselt küsin, kas sa oled sellist tunnet tundnud.	lapsed valivad korvist, kas näo või sildi. teevad näoilmeid, mida kaaslased püüavad ära arvata	saadan korvi ringi käima
10 min	III Kokkuvõte Mängime nüüd teile juba tuttavat Heameliine, Valeliine ja Kurilaane mängu.	lapsed mängivad mängu, matkivad erinevaid liikumisi,	

	<p>Hakkame minema. Liigume mööda ruumi, mängime, et ronime puude alt läbi, hüppame üle kändude, ronime märke.....</p> <p>Kõige peale jõuame Heameliine kuningriiki, sinna on lihtne pääseda. Võtame paaridesse ja ütleme oma kaaslasele midagi ilusat.</p> <p>Järgnevalt külastame Valeliine ja Kurilaane kuningriiki. Sinna minemine on juba raskem. Valeliine kuningriigis valetame oma kaaslasele ja Kurilaane kuningriigis ütleme kaaslasele midagi halba. Kuna me ei taha teisele halvasti öelda, siis ütleme hästi tasakesi peo sisse, et kaaslane ei kuulegi. Viimaks külastame jälle Heameliine kuningriiki. <i>(Mäng võetud mängude raamatust ja kohandatud, täpset viidet kahjuks anda ei oska)</i></p> <p>Kuidas teile meeldis Valeliine ja Kurilaane kuningriigis olla.</p> <p>Need polnud head tunded, mida tundsite.</p> <p>Aga kuidas teile meeldis Heameliine kuningriigis olla?</p> <p>Sest seal tekitati sulle häid tundeid.</p> <p>On tundeid, mis panevad meid ennast hästi tundma ja tundeid, mis panevad end halvasti tundma. Vahepeal tulevad ikka halvad tunded, mis teevad olemise raskeks. Siis räägi kellegagi, sest jagatud mure on pool muret.</p> <p>Küll siis tulevad jälle head tunded.</p> <p>Keskuste tutvustus.</p> <p>Keskustesse jagunemine.</p>	<p>ütlevad kaaslasele vastavalt midagi head, kurja või valetavad</p> <p>lapsed räägivad oma tunnetest</p> <p>lapsed räägivad oma tunnetest</p>	
--	---	--	--

Keskused

Kunstikeskus: Sõbrapäeva kaartide meisterdamine erinevatest materjalidest.

Eesmärk: Lapsel areneb fantaasia, loovus ja erinevate materjalide kasutamisoskus

Matemaatika-ja lauamängukeskus: Pildi järgi kujundite moodustamine

Eesmärk: Laps suudab läbi õppemängu moodustada etteantud kujundiga samasuguse kujundi

Lugemis-ja kirjutamiskeskus: Näo ülemise ja alumise poole kokkupanek, tunnete memoriin, sõnade ladumine.

Eesmärk: Laps mõistab erinevaid tundeid ja seisundeid ning olukordi, milles need võivad ilmned. Laps mõistab põhjus-ja tagajärgseoseid ja moodustab põhilauseid. Laps oskab pildi järgi ära tunda emotsioone.

Vahekeskus: Kui töö on valmis ja teistes keskustes pole vaba kohta, saad minna vahekeskusesse. Seal on tunnetega seotuid raamatuid, mida saate vaadata ning pildid erinevate tunnetega. Püüa aru saada, mis tunnet pildil oleva lapse näoilme väljendab.

Eesmärk: Laps püüab näoilme aru saada, mida laps tunneb.

Tegevuse konsept (vanaema rühmas)Nädala teema: Rahvalooming

Tegevuse teema: Kama –Eesti rahvustoit

Tegevuse liik: Kuulamine ja kõnelemine

Laste vanus: 2-7

Koostaja: praktikant Eve Annuk

Kuupäev: 27.02.08

Eesmärgid:

1. Laps teab, millest valmistatakse kamajahu.
2. Laps oskab nimetada erinevatest teraviljadest tehtavaid toite.
3. Laps teab, mis on eesti rahvustoit.
4. Laps hääldab järgi keerulisi sõnu (bigos, paella, gazpacho, retsept).

Vahendid: pildid teraviljadest.

Etapp	Tegevus ja kõne	
	Õpetaja	Lapsed
Sissejuhatav osa	Tere hommikust! Mis päev täna on? Õige, täna on kolmapäev. Aga mis päev eile oli? Täna räägime Eesti rahvustoidust. Mida üldse tähendab rahvustoit? See on mingi maa eriline toit. Kas sa tead, mis on Eesti rahvustoit? Tead sa mõne teise maa rahvustoitu? Poola rahvustoit on näiteks ühepajatoit (<i>bigos</i>). Proovi seda sõna hääldada: bigos. Hispaania rahvustoit aga riis mereandide ja tükeldatud lihaga (<i>paella</i>) ning külm supp (<i>gazpacho</i>). (Proovi seda sõna hääldada!)	Tere. Kolmapäev. Teisipäev. Rahva toit,... Ei. /Kama. Laps mõtleb.
Põhiosa	Eesti rahvustoit on jah kama. Kas sa tead, millest kama tehtud on? Helene ja Kristjan käisid täna hommikul minuga poes kama tegemiseks vajalikke asju ostmas – rääkige teistele ka, mis kama tegemiseks vaja on. Kõige tähtsam asi, mida kama tegemiseks vaja, on loomulikult kamajahu. Mis sa arvad, millest kamajahu valmistatakse? Kamajahu valmistatakse herneldest ja kolmest teraviljast. Milliseid teravilju sa tead? Näitan juurde pilte teraviljadest (rukis, nisu, oder). Missugune teravili on selle pildi peal? Just, need kolm teravilja, millest kamajahu valmistatakse, on rukis, nisu ja oder. Kus teraviljad kasvavad? Õige, põllu peal kasvavad. Mida veel rukkist/nisust/odrast teha saab? Jah, teraviljadest saab igasuguseid toite teha. Nüüd sa tead, millest kamajahu tehakse, aga	Keefiri, kamajahu ja suhkrut. Ei oska öelda/ teraviljadest... Laps ütleb, milliseid teravilju ta teab... Nisu, rukis, oder... Põllul... Rukkileiba/saia/ odrakaraskit...

	<p>mis sa arvad, kuidas nendest neljast asjast see kamajahu valmib? Segamine on põhimõtteliselt õige. Tegelikult on kamajahu valmistamine küllalt keerukas ja aega nõudev, kuid vanal ajal saadi sellega hakkama igas talus.</p> <p>Kõigepealt keedeti soolaga maitsestatud vees terad peaaegu pehmeks, seejärel kuivatati need päikesepaistel tuule käes, seejärel röstiti neid ahjus ja lõpuks jahvatati.</p> <p>Mis sa arvad, kas kamajahu on tervislik või mitte? On küll. Kamajahu on väga kasulik ja tervislik, kuna sisaldab kiudaineid. Mis on kiudained? Kiudained on toidus leiduvad olulised ained, mis on eriti kasulikud seedimiseks ja südame tegevuseks. Kamajahu sisaldab ka palju vitamiine! Mis on vitamiinid? Ka olulised toitained. Soovitav on ühes nädalas terve klaasitäis kamajahu ära tarvitada – siis püsib su tervis korras. Lisaks sellele, et kamajahu on kasulik, on ta ka odav toiduaine.</p> <p>Helene (või Kristjan), kui palju maksis kamajahu, mis me poest ostsime?</p> <p>Kamajahust saab niisiis teha eesti rahvustoitu. Tead sa veel mõnda toitu, mida kamajahust tehakse? Kamajahust saab teha näiteks pannkooke ja tordipõhjasid.</p>	<p>Segatakse kõik kokku, ...</p> <p>On / Ei ole.</p> <p>Ei tea...</p> <p>...</p> <p>Lapsed ütlevad hinna...</p>
Kokkuvõttev osa	<p>Täna hakkame me kokanduses aga valmistama eesti rahvustoitu. Mäletad, hommikuringi alguses ma ütlesin, mis on Eesti rahvustoit?</p> <p>Jah, kama. Helene ja Kristjan kirjutasid esmaspäeval kama retsepti ka. Mis on retsept?</p> <p>Retsept õpetab meile, kuidas mingit toitu teha – seal on kirjas, mis meil vaja on ja kui palju. See on üsna keeruline sõna – proovi öelda <i>retsept</i>.</p> <p>(Kõik lapsed eraldi!) Nüüd aga lähmegi kokanduse nurka ja hakkame kama valmistama.</p>	<p>Kama.</p> <p>Õpetus.</p>

Tegevuse konspekt (vanaema rühmas)Nädala teema: Rahvalooming

Tegevuse teema: Retsept ja muster

Tegevuse liik: lugemine ja kirjutamine

Laste vanus: 3-7

Koostaja: praktikant Eve Annuk

Kuupäev: 25.02.08

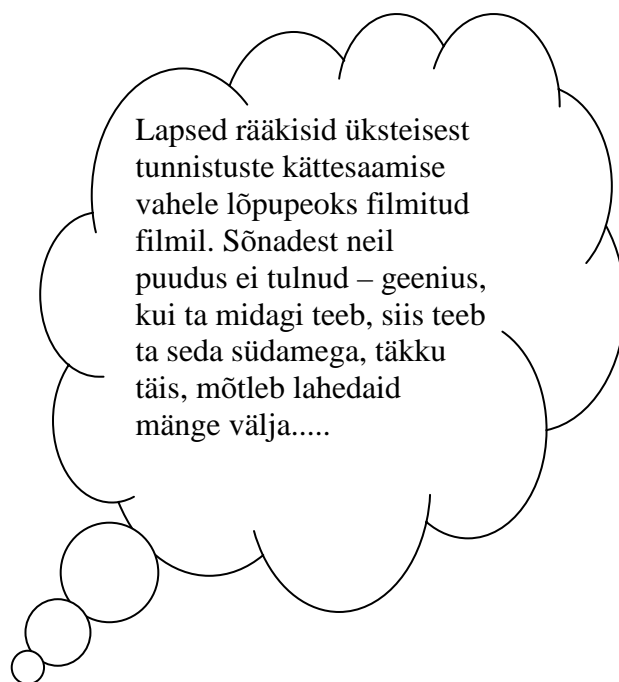
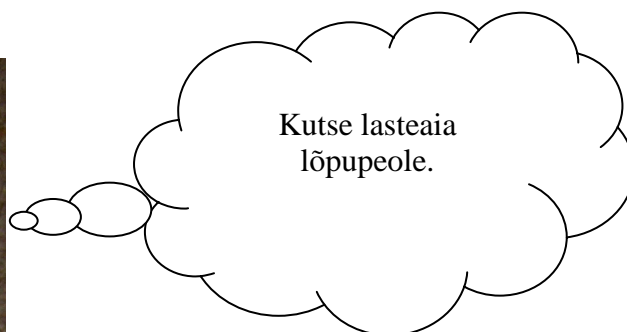
Eesmärgid:

- 6-7-aastased
  1. Laps oskab lause õige sõnaga lõpetada.
  2. Lapsel arenevad lugemis- ja kirjutamisoskus.

- 3-5-aastased
  1. Laps õpib muustririda jätkama.
  2. Lapsel kujuneb harjumus alustatud asi lõpule viia.

Vahendid: töölehed, värvilised pliiatsid, liimipulgad.

Etapp	Tegevus ja kõne		Märkused
	Õpetaja	Lapsed	
Sissejuhatav osa	Palun võta kapi pealt värviliste pliiatsite karp! Nüüd hakkame joonistama mustreid ja kirjutama retsepti. Retsepti hakkavad kirjutama vanemad lapsed ja selle järgi teeme kolmapäeval natukene süüa.	Laua ümber kirjakeskuses.	
Põhiosa	<p><u>Kõigepealt selgitan 3-5-aastastele:</u> Palun võta endale üks leht. Mida siin lehe peal kujutatud on? Siin on kolm muustririda! Kas need read on lõpuni joonistatud? Ei ole jah, aga sina hakkadki neid nüüd lõpuni joonistama. Loenda, mitu kujundit on ühes reas juba ette joonistatud? Ja loenda, mitu tühja joont on veel? Õige. Nüüd kuula hoolega: nende tühjade joonte peale joonista sina need samad neli kujundit ja täpselt samas järjekorras. Mis sa arvad, miks on osad kujundid joonistatud väikeste kriipsukestega? Sellepärast, et need tuleb sul enda pliiatsiga üle teha! Võta endale karbist üks värviline pliiats ja üks harilik pliiats! Joonista kujundid hariliku pliiatsiga! Ja pärast värvi värvipliiatsiga. Nüüd võidki alustada.</p> <p><u>Teiseks selgitan 6-7-aastastele:</u> Teiega hakkame retsepti kirjutama. Kas</p>	<p>Kujundid/muster/ ...</p> <p>Ei ole.</p> <p>Üks-kaks-kolm-neli.</p> <p>Üks-kaks-kolm-neli.</p> <p>Niisama/ ei tea...</p>	

	<p>sa tead, mis on Eesti rahvustoit? Kas tead mõnda rahvustoitu? Nimeta! Eesti rahvustoit on kama. Oled sa kunagi kama süüdnud? Aga ise teinud seda? Millest tehakse kama? Nüüd vaatame, kas sul oli õigus. Palun, tegin sulle ühe töölehe. Lehe juurde kuuluvad ka sildikesed sõnadega! Vaata, mis pildid on lehe peal kujutatud? Nüüd otsi üles sildike, mille peale on kirjutatud klaas/ (teelusikas/ kamajahu/suhkur/ keefir) ja kleebi see klaasi (/) pildi alla. Tubli! Kui see on valmis, siis otsi lehel üles see koht, kus on valged kastikesed. Näita, kus? Nende valgete kastikeste sees on üks osa lausest, väljaspool kastikesi on aga punktirida. Mis sa arvad, mille jaoks see mõeldud on? Õige, sinna tuleb midagi kirjutada. Loe kõva häälega lause esimene osa. Lause lõppu sobib üks neist sõnadest, mida sa just piltide alla kleepisid. Mis sõna sobib esimese lause lõppu? (Küsin peale seda kui laps on ära lugenud.) Õige, kamajahu tuleb panna klaasi. Mis sobib teise lause lõppu? (Kui kamajahu saab pandud, siis mida võiks järgmiseks lisada?) Tubli, kirjuta suhkur. Ja peale tuleb valada, mis? Tubli, kirjuta keefir. Ja ongi retsept valmis!</p>	<p>Ei tea. /Jah, kama!...</p> <p>Ei /jah...</p> <p>Ei tea/ keefir/...</p> <p>Klaas, lusikas,...</p> <p>Laps loeb sõnu sildikeste pealt ja kleebib pildid õigesse kohta.</p> <p>Laps osutab.</p> <p>Et sinna kirjutada...</p> <p>Klaas!</p> <p>Suhkur.</p> <p>Keefir.</p>	<p>Aitan lapsi lausete kokkulegemisel sõnade häälimisega!</p>
<p>Kokkuvõttev osa</p>	<p>Samal ajal kui tegelen 6-7-aastastega, vaatan ka ringi, kas 4-5-aastased saavad oma muustritega hakkama ja vajadusel aitan. Julgustan neid, kellel väga hästi ei õnnestu (tubli, proovi veel, juba päris hästi tuli välja, nii ilus,...). Kiidan!</p>	<p>Lapsed panevad lõpetades tehtud töö oma korvidesse.</p>	<p>Kui mõni laps saab väga kiiresti valmis, siis palun tal teist last aidata.</p>

Hommikul märgib laps oma kohaoleku, tõstes oma nimetähega kulbikese majja.

Perepildid seinal.

RÜHMA
TRADITSIOONID

Sünnipäevaks joonistakse lapsele kaart, lauldakse laul või loetakse luuletus ning tõstetakse laps õhku. Kaarte on erinevaid – joonistatakse rühma logoga seotud pilt, iga laps joonistab pildi ja need köidetakse kokku, iga laps saab võimaluse kellelegi rühmast kaart joonistada...

Rühmas tähistame ka õpetajate sünnipäevasid.

Peale igat rühma laste pidu/esinemist istutakse koos vanematega perede abiga kaetud kohvilauas, kus on ühiselt mõnus veel enne koju minemist eelnenud peo teemal mulieid vahetada.

Enne lõpupidu või lõpupeoga samal päeval veedame koos lastega öö lasteaias. Pildil on lapsed peale discot puhkamas.

Enne suvepuhkusele minemist korraldame vanematega ühise väljasõidu vahvasse kohta koos piknikuga. Pildil on Päikesepõnni rühm Elistveres.

Ühes rühmas oli kurb päev. Hiir, kes rühmas elutses suri. Talle korraldati korralikud matused.

Logopeedi kabinetis
asub nimedepuu, kus on
kõigi logopeedi juures
käivate laste nimed.
Oma nime kõrvale saab
logopeedi juurde tulles
märkida oma tunde.

Igal hommikul saab laps lasteaeda
tulles valida oma tujupildi ning
asetada selle tujude puule. Laps
proovib põhjendada oma valikut,
miks ta just sellise tujupildi valis.
Tuju muutumisel saab laps päeva
jooksul oma tujupilti vahetada.

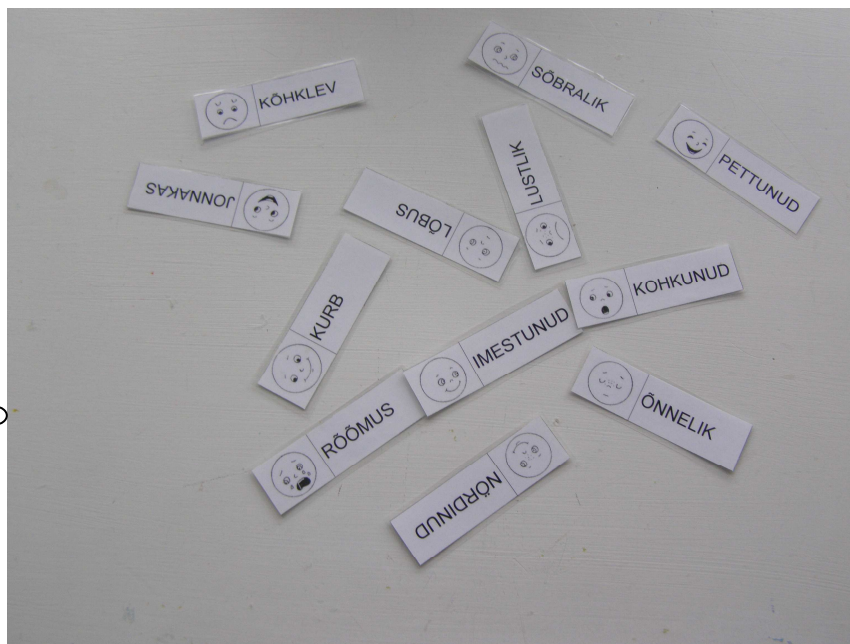
Sobitusrühmas õpivad ja mängivad koos erivanuselised lapsed. Väiksemad lapsed märgivad oma tuju pannes oma nime taha tujupildi. Suuremad lapsed otsivad tujupildi juurde ka sõna.

Mida sinu Sipsik tunneb? Miks tal võib selline tunne olla?
/Sipsikud/

Tunnete doomino
/Sipsikud/

Palli igal küljel on erinev näoilme. Oleme kasutanud õhturingis. Laps saab valida näo, mis teda päeva jooksul kõige rohkem iseloomustas ning põhjendada oma valikut.

Tunnete pildid. Laps saab nimetada emotsioone ning proovida sarnaseid näoilmeid järgi teha. Laps arutleb, mis selliseid tundeid võib tekitada.

Joonistati kaks nägu ja lapsed ütlesid, mis toob nende suule naeratuse ja mis teeb meele kurvaks.

Leia teine näo pool.

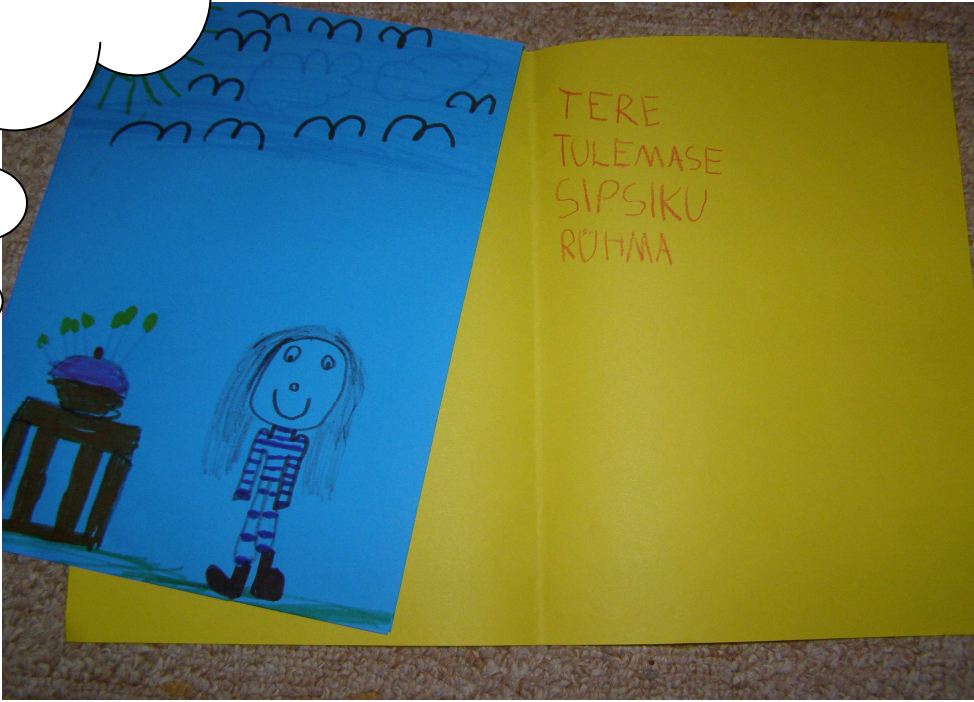
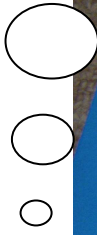
Tunnetega seotud piltide üle arutlemine.

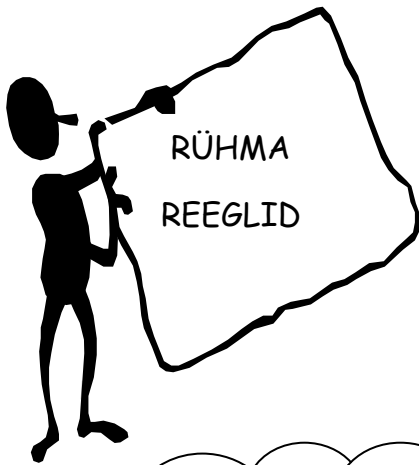

Mäng kogumikust
„Kõnearendusmängud“
Hille Karu, Ly Laane

*Tere kaart, mis on tehtud
kooliminejate laste poolt
uutele lastele, kes
sügisest lasteaed
tulevad. Antakse üle
kevadel toimival lahtiste
uste päeval.*

RÜHMA
REEGLID

3-4 aastaste laste rühm.
Reeglid on seinal pilditena,
mille juures ka tekst
lugemishuvi tekitamiseks.

MEIE RÜHMA
REEGLID

MEIE RÜHMA REEGLID

KÕIK
MESIMUMPID
TEAVAD, ET:

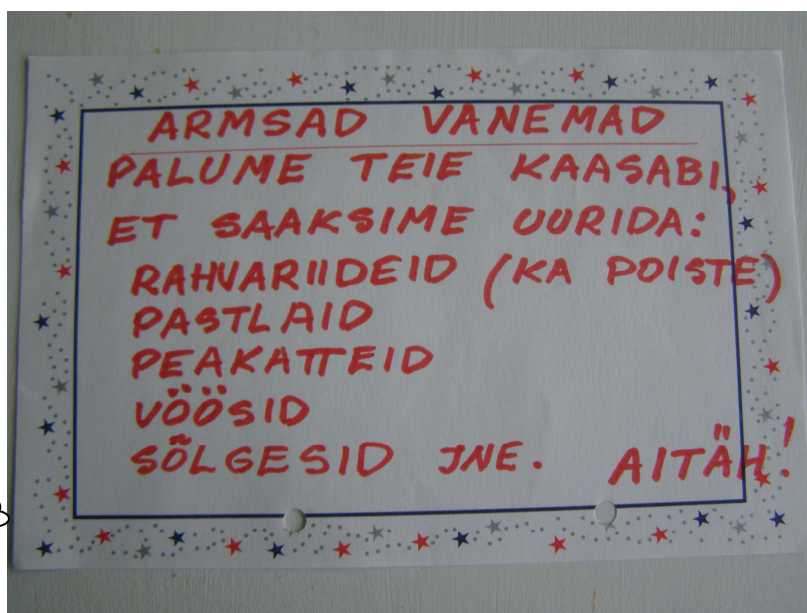
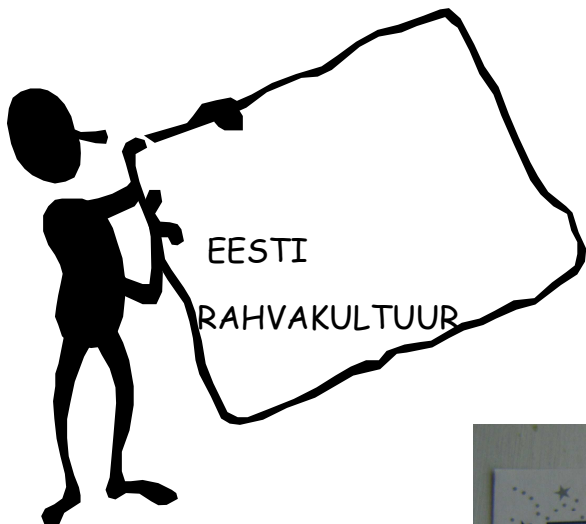
1. OLEM SÖBRAK
2. TOAS JÄTREPILKONNIN
3. SÕN VAIKSELT
4. KORISTAVILEOMA MÄRKUSJAD
5. RÄAGIN VAIKSELT
6. LASEN TERISTEL NAARASJU!

5-6 aastaste laste rühm.
Lapsed on juba nii suured, et
on ise rühmreeglid
kirjutanud.

2-7aastaste laste rühm.
Kuna koos õpivad
erivanuselised lapsed on
reeglid seinal nii piltide
kui tekstina.

2-3 aastaste laste rühm. Reeglid
on seinal laste enda piltidega.
Siin reegel - kõnnin rahulikult
toas, õues saan ma jooksuloa
/Reeglite laul raamatust
„Nöörinääpsud“/

Vanemad abistavad erinevate teemade käsitlemisel tuues kaasa teemakohaseid materiale.

Pildil on 4 erinevat mängu. Kokku saab panna seelikumustrit ja kindamustrit.
/Sipsikud/

Luke mõisas
tutvumas vanaaja
mängudega.

Eesti
Rahvamuuseumis.

See Eesti nurk on valminud koostöös lastega.

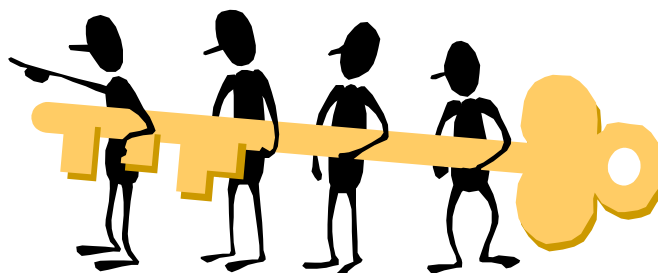
Väärtustame KOOSTÖÖD

Koostöö on võimalik vaid seal, kus inimeste vahelised suhted põhinevad vastastikusel lugupidamisel ja võrdsel kasul. Koostöö eest peavad vastutama kõik, kuid koostöö arendamine nõuab suurel määral julgust ja seesmist jõudu. Siiski on sallivuse, kannatlikkuse ja empaatia abil võimalik saavutada palju rohkem kui avalikult ründajatele vastu astudes.

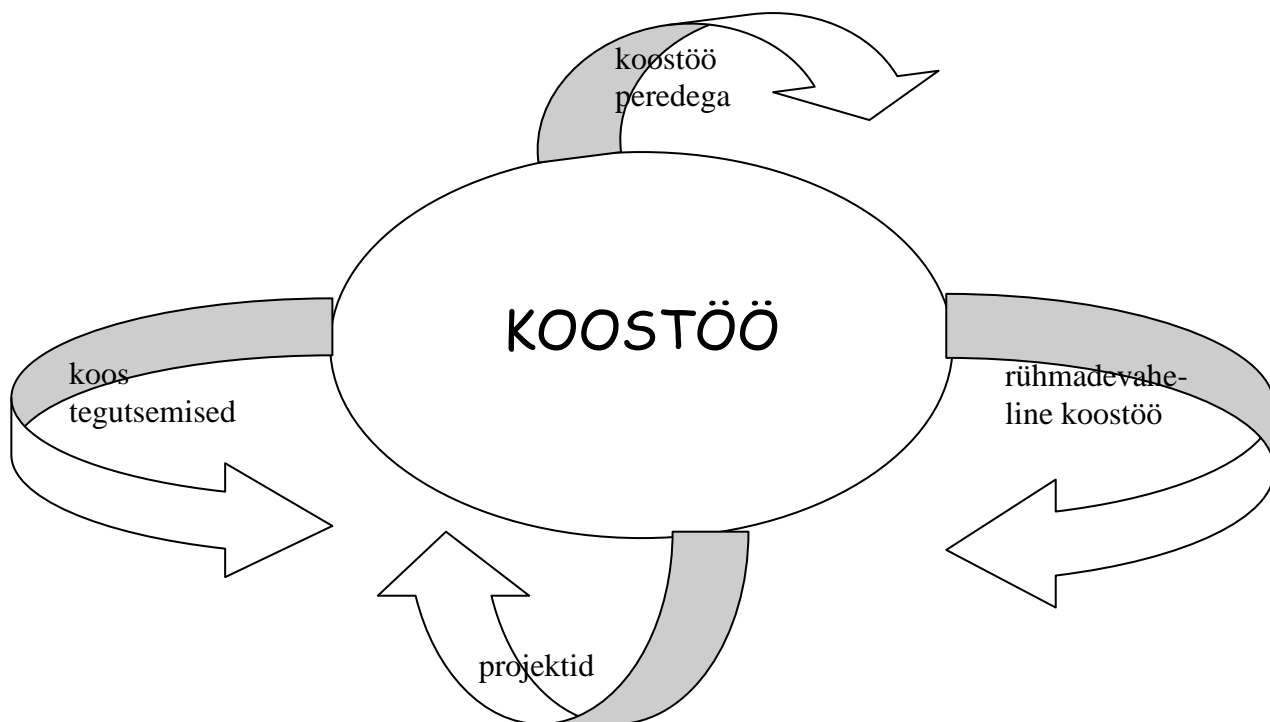
Hea koostöö lapsevanemate ja õpetajate vahel on aluseks laste kohanemisele ning heaolu- ja turvatunde loomisele lasteaia viibides. See omakorda soodustab igati lapse arengut positiivses suunas.

Pääsupesa lasteaia õpetajatel ja lapsevanematel on ühine eesmärk – arendada ja kasvatada igat last vastavalt tema individuaalsetele võimetele. Lapsevanemate ja õpetajate suhe peaks olema vastastikku avatud ja usaldav ning vanemate osalemine lasteaia tegevustes toob kasu nii peredele kui ka lasteaiale õpetaja peab vaatama igat last perekontekstis, olema teadlik ja arvestama pere prioriteetne, arvamusi ja huvisid.

Lastele koostöö õpetamine on oluline, sest koostöö on oskus tänu millele saavad inimesed üksteisega paremini läbi, oskavad teistega arvestada, teha kompromisse. Kasutaks siinkohal Ene Ergma mõtet: *Ainult koostöös sünnib mõistmine, et tunnustada tuleb kõike, mis on hästi tehtud, et omavaheline läbikäimine peab olema austav ja arvestav, et õpetajad kuulaksid õpilasi ja vastupidi, õpilane austaks oma õpetajaid.*

Koostöö peredega

Vanemad hommikuringis (vanemad on käinud rühmas rääkimas oma tööst, reisidest, kooliajast...) (*pilt*)

Mänguõhtud (rühmades korraldatakse õhtuid, kus vanemad tulevad koos lastega mängima)

Vanemad rühmas (vanemad on abiks rühmas ja õppekäikudel ning võtavad osa ka üritustest) (*Lisa 1 + pildid*)

Õppekäigud lastevanemate töökohta (*pilt*)

Vanemad annavad lastega kaasa teemakohaseid materjale – raamatuid vms (*pilt*)

Rühmadevaheline koostöö

Ühisüritused (*pilt*)

Laadad, näitused (*pilt*)

Ühised koos tegutsemised (väljasõidud, ühised hommikuringid...)

Projektid

Projektid (*lisa 2 + pildid*)

Näidendid (*lisa 3 + pildid*)

Koostegutsemised

Näidendid (*lisa 4 + pilt*)

Ühistööd (*Lisa 5 + pildid*)

Pildid toodud lisa 6

Rühma uksele olev luuletus, mis kutsub vanemaid rühma tegutsema

Leia aega, rühma astu,
lapsed jooksevad sul vastu!
Meisterdad või mängid, loed –
ikka neile hinge poed!
Lapsed ootavad Sind siia,
et Sind mängumaale viia!
Kuigi kõik Su vastu kenad,
ootab oma laps Sind enam.
/Liisusalmid ja lasteriimid/

KOOLI ÕPPEKAVA TOETAV PROJEKT

Projekti rahastustaotlus 2007.a.

Projekti nimetus	ÕPIME MÄNGIDES
Projekti taotleja <i>asutus/organisatsioon</i> <i>taotleja nimi</i> <i>ametikoht</i> <i>kontaktandmed</i> <i>e-post</i>	Tartu Maarja Kool Eva Kitsnik klassiõpetaja telefon 521 3948 evakitsnik@hotmail.ee
Projekti eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> • õpetada ja süvendada õpilastel häälikute ja tähtede tundmist • ergutada lapsi lugema erinevate mängude abil • õpetada ja süvendada võrdlemis- ja arvutamisoskust • mitmekesistada õpetamisvõtteid erinevates ainevaldkondades • kaasata tavalapsi koostöös erivajadusega lastega • arendada laste erinevaid aistinguid • tava- ja erivajadusega lasteaia- ja koolilaste omavahelise suhtlemise väärtustamine •
Sihtgrupp	Tartu Maarja Kooli õpilased Tartu Lasteaed Pääsupesa sobitusrühma Sipsik lapsed
Seotus kooli õppekavaga	<ul style="list-style-type: none"> • tähtede õppimine ja nende kirjutamine • sõnapildi äratundmine • häälimine ja veerimine • arvude, suurus- ja ruumimõistete tundmaõppimine • loendamisoskuse kujundamine • arvu ja hulga kokkuviimine • peenmotoorika , silma-käe koostöö ja tajude arendamine • eduelamuse kogemine • sotsiaalsete oskuste arendamine
Projekti kirjeldus ja vajalikkuse põhjendus	<p>Tartu Maarja Kool on ravipedagoogiline kool, kus õpivad mõõduka, raske ja sügava vaimupuudega (intellektipuue) ning liitpuudega lapsed.</p> <p>Laste õpetamisel lähtutakse Tartu Maarja Kooli õppekavast, mis võimaldab ühealistel lastel sõltumata puudest üheaegselt tegeleda sama õppeteemaga. Praktilised ülesanded on õpilastel erinevad, vastavalt nende võimetele.</p> <p>Ravipedagoogilise õppekava üks põhimõtetest on arengut</p>

	<p>soodustava keskkonna loomine.</p> <p>Lapsed omandavad teadmisi ja oskusi paremini läbi mängu. Seetõttu tahaksime selle projekti käigus valmistada koos Tartu Lasteaed Pääsupesa sobitusrühma lastega erinevaid arendavaid puidust lauamänge, mida saaks igapäevaselt kasutada erinevate ainevaldkondade käsitlemisel. Oleme ka varem Pääsupesa lasteaiaga koostööd teinud (kadripäeva tähistamine lasteaias Pääsupesa, ühine laulu- mänguring Tartu Maarja Koolis). Selle projekti käigus saaksid lapsed tunda isetegemis- ja koostegemise rõõmu ning õppida hindama omavalmistatud mängu väärtust. Samuti on oluline tava- ja erivajadusega laste koostöö ning iga inimese väärtustamine.</p>	
Projekti tegevusplaan ja ajakava	<p>Projekti käigus valmivad erinevad mängud lugemis- ja arvutamisoskuse ning pusled ruumitaju arendamiseks. Avardub tava- ja erivajadusega laste suhtlusring ning osatakse väärtustada omavalmistatud mängu.</p> <p>9.-13.aprill 2007 Projekti tutvustamine (koolis ja lasteaias) lapsevanematele. Materjalide kogumine.</p> <p>16.-27. aprill 2007 Mängude valmistamine Tartu Maarja Koolis ja Tartu Lasteaias Pääsupesa.</p> <p>2.-4. mai 2007 Mängupidu Tartu Maarja Koolis. Tartu Lasteaed Pääsupesa lapsed Sipsiku rühmast tulevad sõpradele külla ja toovad kingituseks omavalmistatud lauamängud.</p>	
Eeldatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> • lastele valmivad mängud õppekava toetamiseks • laste integreerimine • laste osalemine praktilises töös ja isetegemis- ja kinkimise rõõm 	
Projekti kogumaksumus (kr.)	2232.-	
	Töö või vahendi kirjeldus	Maksumus (kr.)
	Akrüülvärvid	4 x 95.- = 380.-
	Reljeef-värv	4 x 48.- =192.-
	Erinevad pintslid, käärid, markerid	370.-
	Puidulakk ja - liim, lakibensiin	190.-
	Pildimaterjal (kleepsud, värviraamatud jne.)	350.-
Kaasfinantseerijad		
	Töö või vahendi kirjeldus	Maksumus (kr.)
	Lapsevanemate materiaalne toetus(Tartu Maarja Kooli 2. klassi vanemad)	7 x 50.- = 350.-

	Puidufirma (erineva suurusega puidujäägid)	250.-
	Tartu Lasteaed Pääsupesa Sipsiku rühm (mängude valmistamine)	Mitterahaline
	Suupisted mängupeoks (lapsevanemad)	150.-
Taotletav summa (kr.)	1482.-	
Läbiviijad	Tartu Maarja Kooli 2. klass Tartu Lasteaed Pääsupesa Sipsiku rühm	
Projektijuht, kontaktandmed	Eva Kitsnik Telefon 521 3948 e- mail evakitsnik@hotmail.ee	
Lisade loetelu (Kõik muud projekti iseloomustavad ja illustreerivad dokumendid lisada projekti taotlusele eraldi. Lisad pole kohustuslikud)		

Jaan Aitaja käis rühmas, vaatles lapsi ja kirjutas igale lapsele rolli vastavalt tema iseloomule.

SEE JUHTUS JÕULUKUUL

Laste jõulunäidend ühes vaatuses

TEGELASED:

Kristi

Kati

Annaliisa

Külmatäht Lily

Rebasetiidruk Kelmik

Tarumõmm

Mõmmik Ats

Mõmmik Pats

Lummi-Lumeke 1

Lummi-Lumeke 2

Lummi-Lumeke 3

Lummi-Lumeke 4

Lummi-Lumeke 5

Lava paremal poolel on madal pink, kaetud rohelse riidega. Pingi külge on kinnitatud papist, kartongist aken. (70 x 70 cm.). Akna ees on kahel pool kardinad. Akna kõrval pingil on väike kuuseke. Pingi taga on kaks väikest toolikest. Kõik on kaunistatud, ehitud jõuluselt. Lava vasemal poolel, pingiga ühel joonel võiks seista 3 väikest kuuske, veidi tagapool veel 2 kuuske. Võimaluse korral võiksid kuused olla metsast toodud. Kui seda võimalust ei ole, siis saab need välja lõigata papist või kartongist. Etendus algab Külmatäht Lily ja väikeste Lummi-Lumekeste ringmänguga akna ja kuuskedevahelisel legendikul. Saateks muusika klaverilt või CD-lt muusikaõpetaja valikul. Kui ringmäng on lõppenud, lahkub Külmatäht Lily koos Lummi-Lumekestega paremale. Akna juurde tuleb väike tüdruk. Ta istub ühele toolikestest. Tema on Kristi. Ta nõjatub kätega rohelse riidega kaetud lauale, toetab pea kätele ja vaatab aknast välja. Hetke pärast tuleb tema juurde Kati, tema õde ning jääb Kristi seljataha seisma.

Kati: Mida sa vaatad?

Kristi: Nii palju lund on täna sadanud. Kõik puud ja põõsad on valged.

Kati: Meie suur õunapuu on ka lumega kaetud.

Kristi: Tõepoolest! Kus ta on?

Kristi: Selle paksu lume seest on teda raske leida. Isa riputas ta õunapuu oksa külge.

Kati: (hõikab äkki rõõmsalt) Näe kus ta on!

Kristi: Kus sa näed?

Kati: Vaata sinna, selle suure oksa küljes.

Kristi: Ongi alles! Lund on nii palju, et majake ei paista hästi välja.

Kati: Ei tea kas linnukesed ikka näevad seda majakest?

Kristi: Mina arvan küll, et näevad. Ema ütles, et linnud näevad väga hästi.

Kati: Võibolla tõesti!

Kristi: Isa pani neile sinna rasva ja päevalilleseemneid.

Kati: Nii tore oleks näha, kuidas nad sööma tulevad. Aga ütle, missugused linnud siia talvel sööma tulevad?

Kristi: *Mina arvan, et rasvatihased.*
Kati: *Kas need on sellised, siit kollased? (näitab käega)*
Kristi: *Need on jah kollased. Eelmisel aastal nägin ma ka punase kõhuga linde.*
Kati: *Punase kõhuga?!*
Kristi: *Jaa! Ema nägi ka ja ütles, et need on leevikesed.*
Kati: *Leevikesed? Mina tahaks neid samuti näha.*
Kristi: *Võibolla nad tulevadki. Peaasi, et majakeses neile süüa oleks.*
Kati: *(äkki ehmunult) Oi, Kristi!*
Kristi: *Mis on, Kati?*
Kati: *Miks ma siia, akna juurde tulin?*
Kristi: *Talve vaatama.*
Kati: *Seda ka aga... Mis kuu praegu on?*
Kristi: *Detsember.*
Kati: *Detsember on jõulukuu!*
Kristi: *Muidugi on see jõulukuu!*
Kati: *Siis peaksid päkapikud juba käima.*
Kristi: *Sul on õigus. Aga kus on meie sussid?*
Kati: *Ma tean, et ema õmbles meile mõlemale ilusa sussi. Sinna saab kommi ja piparkooki ja...*
Kristi: *(vaatab vasemale aknakardina taha) Üks on siin! (võtab vahva sussi kätte)*
Kati: *(vaatab kiiresti parema kardina taha) Siin on teine suss! (võtab sussi kätte)*
Kristi: *(uurib sussi) See on sinu suss. Näed. Ema on siia tikkinud sinu nime - Kati.*
Kati: *(vaatab enda käes olevat sussi) Ja siin on sinu nimi - Kristi. (akna taha hiilib vasemalt rebasetüdruk Kelmik ja jääb kuulama)*
Kristi: *(vaatab sussi sisse) Oi, Kati! Päkapikud on juba käinud!*
Kati: *(vaatab oma sussi sisse) Minul ka!*
Kristi: *Tead, mis mina teen! Ma jätan need kommid sussi sisse. Siis saavad päkapikud siia veel juurde panna.*
Kati: *Mina teen ka nii! (seob oma sussi uuesti kinni). Ja nüüd paneme nad sinna tagasi kus nad olid. (Kristi seob samuti sussi kinni ja sussid pannaksegi kardinale taha tagasi.*
Kristi: *(vaatab aknast välja) Kuule, Kati! Väljas on nii ilus ilm. Läheks veidikeseks õue jalutama ?*
Kati: *Lähme! (lähevad vasemale üleriideid selga panema)*
Kelmik: *(tuleb akna juurde) Ah nii! Vaata aga vaata! Või nendele toovad päkapikud sussi sisse komme. Ja kui ilusad sussid nendel lastel on. Aga miks minul ei ole sellist sussi? Miks minule keegi midagi ei kingi? Ütlevad, et ma olen kanavars. Oota-oota! Küll ma teen neile kanavaras. (katsub akent) Selle akna saab ju lahti teha. Väga hea! (pistab käe aknast sisse ja võtab Kati sussi enda kätte). Vaat nii! (õue tulevad Kati ja Kristi) (Kelmik jookseb vasemale ära).*
Kristi: *Vaata, Kati, kes sealt tuleb! (hõikab) Annaliisa! (paremalt tuleb naabritüdruk Annaliisa)*
Kati: *Tere, Annaliisa! Kuhu sa lähed?*
Annaliisa: *Mul oli kodus üksinda igav. Ema lubas veidi aega õues olla. Tulin teid vaatama.*
Kristi: *See on tore. Meie tulime just praegu õue jalutama. Võiks koos minna sinna metsani ja tagasi?*
Annaliisa: *See oleks vahva!*
Kati: *Oodake! Ma tulen kohe tagasi. (jookseb tuppa, vaatab kardina taha ja jookseb uuesti õue, hiiüdes ehmunult) Tulge ruttu siia! Jookseb tuppa tagasi, teised tema järel)*
Kristi: *Mis on, Kati?*
Kati: *Minu suss on akna pealt kadunud!*
Kristi: *(vaatab kardina taha) Minu oma on alles.*
Annaliisa: *Kes seda teha võis?*

Kati: Ei tea. (vaatab akent) Keegi on akna lahti teinud.

Kristi: Nüüd peaks isale ja emale helistama, aga meie ei saa helistada.

Annaliisa: Lähme meie juurde. Minu ema on kodus. Siis saate helistada. (kiirustavadki koos vasemale kuuskede taha. Lagendikule hiilib rebasetüdruk Kelmik).

Kelmik: Kohe vaatame, mis siin sussi sees on. Ma ju võin vaadata (hõikab valjusti) See on nüüd minu suss! (näeb vasemalt suurt karu tulemas, sellega koos kaks väiksemat).

Tarumõmm: (pahaselt) kes julges mind talveunest äratada? Kes siin karjub nii kõvasti? Mõmm!

Mõmmikud

Ats ja Pats: (koos pahaselt) Mõmm, mõmm, mõmm!

Kelmik: (kartlikult) Mina seda ei teinud. Mina ei ole karjunud. Ma ainult hõikasin korra.

Tarumõmm: Kas sa tead, et mina olen Tarumõmm ja talvel mina magan. MÕMM!

Mõmmikud

Ats ja Pats: Mõmm, mõmm, mõmm!

Kelmik: Sain aru, Tarumõmm, sain aru.

Tarumõmm: Need on minu pojad Ats ja Pats. Nemad tahavad samuti talvel magada.

Mõmmikud

Ats ja Pats: (koos) Mõmm, mõmm, mõmm.

Kelmik: Sain aru, Tarumõmm. Äkki tahate kommi? (hakkab sussi lahti tegema)

Tarumõmm: (üllatunult) Kommi? Kas ma kuulsin õieti? Sinul on kommi?

Kelmiik: Mul on kommi.

Tarumõmm: Aga mett sul ei ole?

Kelmik: Ei, mett ei ole.

Mõmmikud

Ats ja Pats: (koos) Ei olegi mett?! Mõmm, mõmm, mõmm!

Tarumõmm: (vaatab teraselt sussi pale) Kuule kanavars!

Kelmik: Mina ei ole kanavaras! Mina olen väga korralik rebane.

Tarumõmm: Rebased käivad ju maal kanu varastamas. Käivad.

Mõmmikud

Ats ja Pats: Käivad jah, mõmm, mõmm.

Tarumõmm: (vaatab sussi peale) mis sinu nimi on?

Kelmik: Kelmik. See on sõnast kelmikas. Kas sa kommi tahad? Jõulukommid.

Tarumõmm: Need võivad jõulukommid küll olla, aga mitte sinu omad.

Kelmik: (ehmunult) Kuidas nii?

Mõmmikud

Ats ja Pats: (koos) Ei olegi tema omad!

Tarumõmm: Sa ei ole mitte kelmikas vaid kelm! Sa oled selle jõulusussi varastanud!

Kelmik: (hädaldades) See on minu jõulususs!

Tarumõmm: Aga sussi peal on nimi – KATI.

Kelmik: On ka või? (vaatab sussi ja pöörab selle ruttu teisipidi) Sellest ei tea ma midagi. (jookseb ruttu paremale ära)

Tarumõmm: Näete nüüd, Ats ja Pats! Sellest vell vähe, et ta on kanavaras. Ta varastab lastelt jõulude ajal kommi. Väga paha, paha lugu.

Mõmmid

Ats ja Pats: Mida me teeme, mõmm?

Tarumõmm: Me peame ta kätte saama ja Katile jõulusussi tagasi andma. Kati elab koos õekesega siinsamas, Vaatame, kas nad on kodus. (lähevad akna juurde, vaatavad sisse) Paistab, et ei ole. Lähme siis seda kommivarast otsima Kutsume appi ka Külmatäht Lily (lahkuvad paremale kuuskede taha) (lagendikule jookseb Kelmik).

Kelmik: (hirmunult) Oeh! Enam ei jõua. Kohe saavad mu kätte. Tarumõmm sai Külmatähe endale appi. Ma külmun varsti kringliks (paremalt tulevad Tarumõmm, mõmmikud Ats ja Pats ning Külmatäht Lily koos Lummi-Lumekestega.)

Tarumõmm: Siin ta ongi! Ärge laske tal ära joosta! (Kelmik piiratakse sisse. Külmatäht Lily astub ringi sisse)

Külmatäht

Lily: (hakkab kätega hoogsalt nagu tuult tegema Kelmiku poole) Külma! Külma! Külma!

Kelmik: (surub jõulusussi vastu rinda ,nutuselt) Ma külmun ära! Ärge tehke!

Tarumõmm: Jõulususs kohe siia! (paremalt tulevad Kati, Kristi ja Annaliisa)

Annaliisa: Mis siin toimub?

Kristi: Vaata, Kati! Mis selle rebase käes on?

Kati: (üllatunult) See on minu jõulususs!

Tarumõmm: Seda ma arvasingi. (Kelmikule) Anna kohe tagasi!

Kelmik: (tõuseb püsti ja ulatab sussi Katile) Palun, Katike, palun. Ma tegin ainult nalja, jõulunalja.

Tarumõmm: See ei olnud nali. See oli väga paha tegu.

Kelmik: Saan aru. Ma püüan ennast paranda (langetab pea) Mul on häbi. Andke mulle andeks (kõik tegelased tõstavad koos vasema käe ja suunavad selle Kelmikule)

Koos: Ära tee teistele seda ,mida sa ei taha, et tehakse sinule.

Kelmik: (vaikselt) Kas ma võin nüüd minna?

Kati: Sa ei pea ära minema. Aitäh sulle, et tagastasid minu jõulusussi. Tule koos meiega. Minu ema õmbleb ka sinule jõulusussi.

Kristi: Jõuluaeg on andestamise ja leppimise aeg.

Kelmik: Aitäh teile! (läheb rõõmsalt ja seisab koos teistega lagendiku keskele, järgneb ühine jõululaul)

*Lõpetuseks kõik koos: **HÄID JÕULE!***

Kuna ühel rühma õpetajatest oli hää! ära, tuli pidu appi juhtima liikumisõpetaja Taavi, kelle tehtud oli peole ka tants Madagaskar. Lapsed harjutasid teksti ka omavahel.

ISADEPÄEVA KAVA

Kadri: Tere tulemast meie imekaunisse metsa. Tahaksime teile täna jutustada ühe muinasjutu natuke muudetud kujul.

Taavi: Ennemuiste elasid härg, siga, kits, orav, kukk ja kana üheskoos. Suvel käisid loomad mööda metsi, sõid heina ja magasid, kus juhtus.

Kadri: Aga metsa saabus sügis ja ilmad hakkasid minema külmemaks.

LAUL: „Sügis tantsib õues“

T: Härg hakkas mõtlema: „Vaja ehitada maja, mis meist muidu saab, kui tuleb külm talv“

Härg: „Kuule siga, hakkame õige maja ehitama, talv tuleb“

Siga: „Ei minust saa majaehitajat, mina lähen talvel sohu, pistan nina sambla sisse, on soe ja hea.“

K: Härg rääkis kitsele: „Hakkame talveks maja ehitama“

T: Kits vastas: Ei mina hakka maja ehitama! Minul on karv pikk, habe maani ja kotad jalas. Magan põõsa all on soe ja hea.“

K: Härg püüdis siis oinast oma nõusse saada: Hakkame koos maja ehitama, talv tuleb ja meil ei ole kuskile minna!“

T: Oinas vastas: Rumal härg, mina nüüd hakkan maja ehitama! Mul kasukas all ja kuub peal. Magan talvel põõsa all, on soe ja hea.“

K: Läks siis härg kuke ja kana juurde: „Hakkame maja ehitama, talv tuleb ja külm võtab meid ära.“

T: Kukk kanaga vastasid: Oi härg, meie küll ei hakka maja ehitama! Talvel teeme endile mulla sisse augu, paneme pea tiiva alla, on soe ja hea.“

Härg: Ei saa teist asja. Olete ikka laiskvorstid küll

LIIKUMINE:“ Laiskvorst“

Kadri: Härg aga ei olnud laisk ning ehitas endale maja valmis.

Taavi: Teistel loomadel hakkas talvel külm ja kõigile tuli meelde härja maja

Kadri: Nad hüüdsid üheskoos: „Kulla härg, lase sisse“

Taavi: Härg võttis lahkelt sea, kitse, orava, kuke ja kana vastu ning majas läks pidu lahti.

LIIKUMINE: „Madagaskar“

Kadri: Metsas aga hulkusid hundid hulgakaupa, käisid ümber härja maja. Katsusid uksi ja katsusid aknaid, aga sisse ei pääsenud kuskilt.

Taavi: Arvas siis vana hunt, et proovib kavalusega. Küll ta keelitas ja meelitas härga hea ja paremaga.

LAUL: „Kommilaul“

Kadri: Hunt proovis nüüd loomi majast välja saada, rääkides järvest kuupaistel.

Liikumine: „Järv kuupaistel“

Taavi: Lastigi siis hundi nina, käpad ja sabaotsake uksevahelt sisse. Aga hunt pettis abivalmis sõpru tahtes neid ära süüa.

Kadri: Loomad moodustasid hundi vastu ühisrinde ning hunt põgenes. Rääkis hiljem teistele huntidele, et sinna uude majja küll ei maksa minna. Seal üks kiskus mind kihvadega, kaks puskisid sarvedega. Üks aga hüüdis järele:

Lapsed: „Ku-ku-ku-ku-uu
Küll ma tule-een,
Tut-tut-tut-tu-uu
Tooge siia-aa“

Taavi: Kui see mees mind kätte oleks saanud. Siis ma küll enam eluga tagasi poleks tulnud. Kui hundid seda kuulsid, panid kõik põgenema. Härg aga elas rõõmsalt koos teiste loomadega edasi ning kui nad surnud ei ole, siis pidutsevad veel tänase päevani.

LAUL: „Loomade pidu“

Kadri: Ja tantsivad ka tänase päevani

TANTS: „Ringtants“

Laps: Kuulge meil on ju täna isadepäev.

Kõik löövad käega otsaette ja laul

KOIK SIPSIKU RUHMA LAPSED ON SOBRAD.
MINA OLEN SÕBRALIK JA LAHKE.

ALLKIRJAD:

LIISBET KARMEN

JAN

STEN

PASMUS

EMMALIIG

MERIT

KRISTO

Handwritten signature

PATRIK
Handwritten signature

MERILEN
Handwritten signature

MELISANDRA
Handwritten signature

04.02.2010

Vanaema koos
lastega
hommikuringis
tegutsemas.

Lapsevanem rühmas
koos lastega
tegutsemas.

Emakeele päeva
tähistamine saalis.

Sipsiku rühma
lapsevanemate
ansambel võttis osa
Pääsupesa
laululahingust.

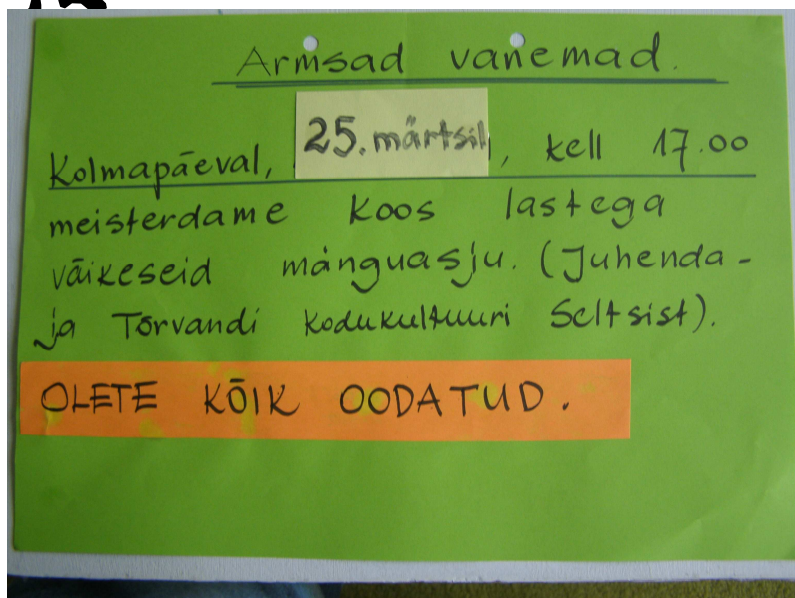

Lapsevanema töökohta külastamas. Siin on 5-6 aastaste laste rühm koolis Inglise keele tunnis.

Vanemad toovad rühma teemakohaseid materjale.

Sipsiku rühm on teinud pikaajalist koostööd MTÜ Kodukultuuri Selts Tõrvandi liikmetega. Projekti: *Mängude maa* eesmärgiks oli põlvkondadevaheline koostöö, eakate seltsi liikmetele eneseteostuse võimaluse pakkumine,

Seltsi liikmed valmistasid erinevaid õmmeldavate mänguasjade lõikeid, muretsesid tööks vajalikku materjali ning töövahendid. Nad tulid nendega lasteaeda Sipsiku rühma, kus lapsevanemad (emad, vanaemad ja ka mõned isad), laste õed-vennad ja õpetajad neid ootasid. Koos vaadati seltsi liikmete näidiseks valmistatud mänguasju.

Koos leiti lõiked, tööks sobilik materjal ning töö võis alata. Vanemad tegutsesid usinalt ja lapsed aitasid emadel-isadel niiti nõela taha ajada, õmmelda, mänguloomadele vatiini või villa sisse toppida, silmadeks sobivaid nõöpe otsida jne. Seltsi eakad liikmed abistasid ning juhendasid vajadusel. Kui osalejad ei jõudnud oma töid kohapeal valmis teha, siis said nad vajaminevad materjalid, kaunistused, niidid-nõelad koju kaasa.

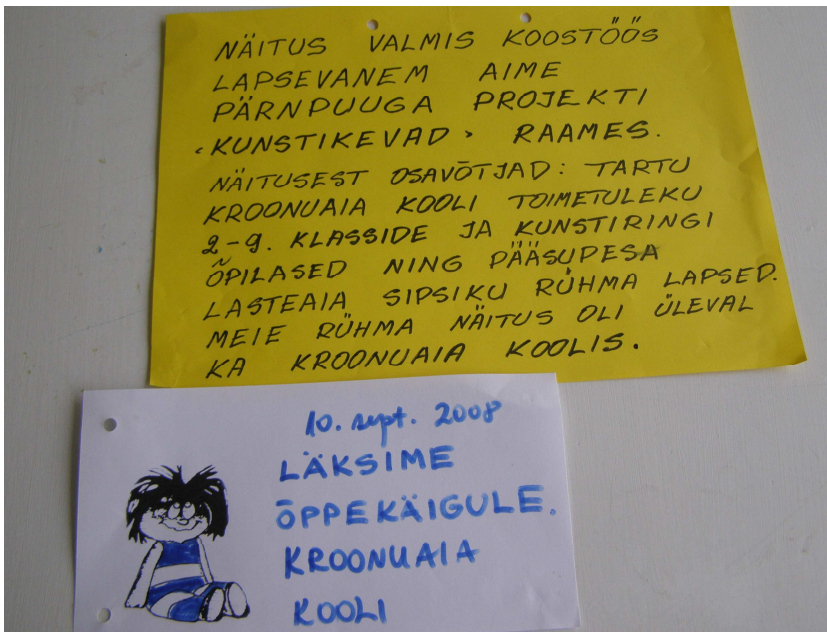
Õppepäeval valmisid väikesed nukud, linnud, elevantid, karud, jänessed, hiired, liblikad, kalad jm. Osa lapsi küsis järgmisel päeval endale koju veel lõikeid ja materjali, et saaks koos vanematega kodus uusi mänguasju õmmelda. Valminud pehmetest mänguasjadest tegime näituse lasteaia saalis. Seda said uudistada kõik lasteaia lapsed ja nende vanemad ning lasteaia personal. Kõik valmistatud mänguasjad jäid lastele. Need pehmed omavalmistatud asjad olid nii armsad ja meeldisid lastele väga. Koos ema või vanaemaga õmmeldud mänguasi on armsam kui poest ostetu. Lapsed hindavad ja hoiavad niisugust omavalmistatud mänguasja enam. Lasteaias valmistatud lelutid olid lastel järgnevatel päevadel mängimiseks kaasas.
/Lõik Reet Rajamäe ettekandest/

BEVANE MATE
ASJAD,
MÄNGUASJADE
ÕHTUTEL
MÄRTSIL
MAS.

SIPSIK

Maarja kooliga
koostöös valminud
mängud.

Jaan Aitaja kirjutatud
näidend“ See juhtus
jõulukuul“

Isadepäeva pidu ehk teise nimega loomade pidu. Sama rühma lapsed tegid filmi teemat kajastavas nädalas oma filmi. Stsenarist kirjutas stsenaariumi. Siis valiti osatäitjad. Peale näitlejate valiti ka kostüümikunstnik, grimeeria, režissöör...

Poiste tehtud täringumäng.

Mõned näited ühistöödest.
„Minu Eestimaa“, „Kodukakk
– aasta lind“, „Minu isa“

Sipsiku rühma laste
ühistöona valminud aabits.
Järgmisel pildil on näha, et
tähtede taha on pandud ka
autorid.

Rühmatöödena
joonistatakse pilte.

Üks piltidest tuli välja
selline.

Väärtustame LOODUST

Last ümbritsev loodus on koolieelses eas parim paik õppimiseks ning õpitava sisu mõistmiseks. Kasvukeskkonnast sõltub, milliseks kujunevad tema väärtushinnangud, suhtumine loodusesse ja suhted teiste inimestega.

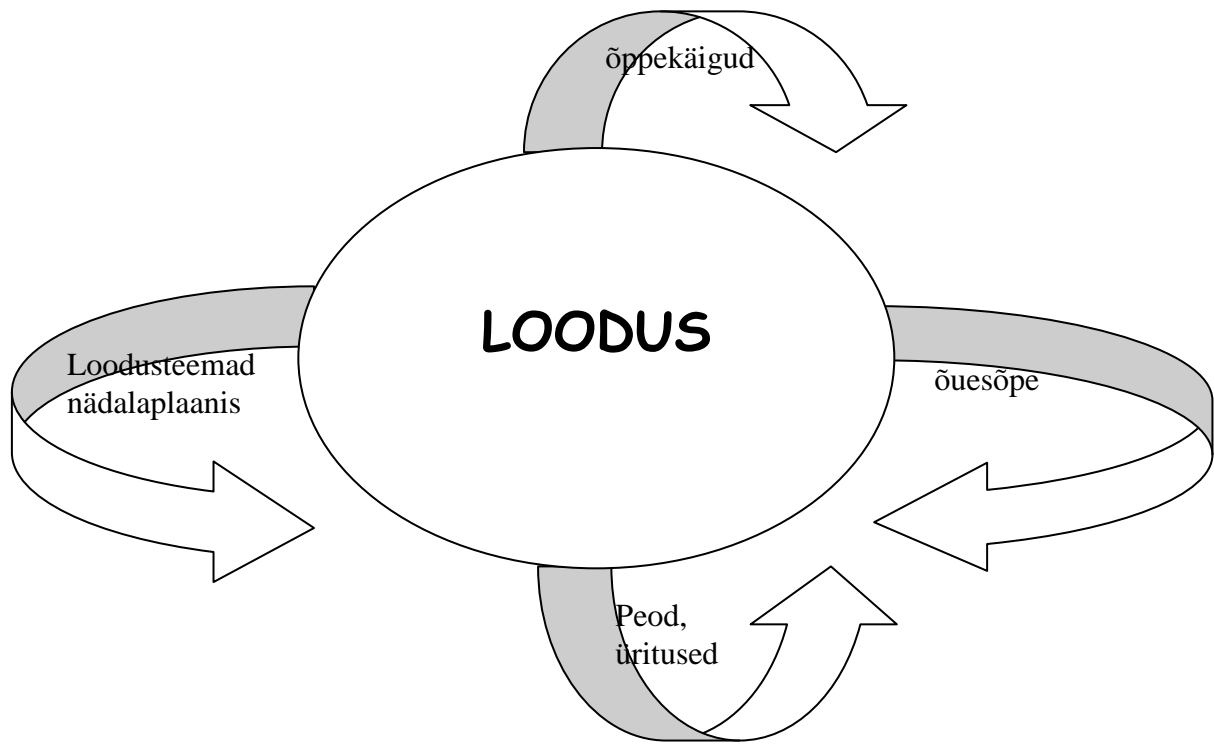
Looduse tundmaõppimine annab hea võimaluse tegevuste loimimiseks, mis omakorda aitab luua lastel tervikliku pildi kuuldust, räägitust. Õues on ju palju huvitavat. Loodus lisab tegevustele uusi materjale, värve, lõhnu, helisid. Kõik meeled saavad rakendatud.

Õuesõppe raames korraldame palju teemakohaseid väljasõite ja õppekäike. Selleks, et õuesõpet paremini mõista ja läbi viia, on kogu lasteaia personal läbinud õuesõppe koolituse. Igas rühmas korraldatakse kaks õuesõpet nädalalas. Juba mitmendat aastat on ülemajaline teema ja tunnuslause loodusteemaline. See aga omakorda annab võimaluse loodust väärtustada mitmekülgset.

Inimene on looduse osa, oma tegevusega mõjutab ta loodust enda ümber. Inimese eluviisidest sõltub tema enda ja teiste inimeste tervis ja heaolu, ent ka ümbritseva looduse muutumine. Oluline on looduse ja loodusvarade väärtustamine ning teadmised, kuidas mõjutab inimese tegevus loodust. Arutleme lastega nende teemade üle, mida saavad nemad oma igapäevategevustega looduskeskkonnale head teha, millised säästmise ja loodusest hoolimise tegevused on neile jõukohased

/kasutatud raamatut Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad/

Mõtteid raamatust „Õpime õues mängides“

- 📖 MEIE OLEME ÜKS OSA LOODUSEST.
- 📖 LOODUSEGA SUHTLEMINE NÕUAB TARKUST, MÕISTUSE JA SÜDAME KOOSTÖÖD.
- 📖 LOODUS ON MEIE KÕIKIDE ÜHISVARA, MIDA TULEB KAITSTA JA SÄÄSTA.

Sellepärast oleme mitmel aastal valinud *LOODUSE* aastat läbivaks temaks.

2007/2008. õppeaastal „Päike, õhk ja vesi on me sõbrad kolmekesi“

2009/2010. õppeaastal „Loodusesõber lapsest saati“

2010/2011 õppeaastal „Elas metsas mutionu“

Aastate kestel on toimunud mitmeid loodusega seotud sündmusi:

- 📖 Ürituste sari: Päike, Õhk, Vesi (*pildid*)
- 📖 Rohelise energia nädal (*Lisa 1 + pildid*)
- 📖 „Pääsukese sõbrad“, suurte pääsupesalaste etendus (*pilt*)
- 📖 Sügiskompositsioonide näitused (*pildid*)

- 📖 Jututunnid lastele ja lastevanematele Aleksei Turovskiga (*pildid*)
- 📖 Mutionu tähistab 1. septembrit teadmiste alleel (*Lisa 2*)
- 📖 Metsloomade sügistrall
- 📖 Tammetõrude kogumine loomapargi loomadele

on käidud põnevatel loodusega seotud õppekäikudel:

- 📖 Fotoorienteerumine
- 📖 Lodjasõit Emajõel
- 📖 Aastaaegade vaatlus looduses
- 📖 Vastlapäeval Raadil
- 📖 Metsamoori perepargis (*pilt*)
- 📖 Tõravere observatooriumis (*pilt*)
- 📖 Tturulkäigud (*Lisa 3 + pilt*)
- 📖 Putukate avastamise matkal Elvas (*pilt*)
- 📖 Luunjas põllutöömehhanismide vaatamas, kuivatis käimine (*pilt*)
Emajõe suurvett vaatamas
- 📖 Matk Alampedja Suursoosse
- 📖 Botaanikaia külastus
- 📖 Matkad Vitipalu matkarajal, näiteks „Jälgede matk“ (*pilt*)
- 📖 Käigud Elistvere loomaparki

ja alates käesolevast õppeaastast tegeletud aktiivselt õuesõppega. (Lisa 4)

Aasta teemad kulmineeruvad maikuu Mäe peoga:

- 📖 2007 a. „Päike, õhk ja vesi – toovad tervist kolmekesi“ (*Lisa 5 + pildid*)
- 📖 2009 a. „Loodusesõber lapsest saati“
- 📖 2010 a. tulemas „Mutionu pidu“

Erinevaid loodusteemasid käsitledes on laste huvi looduse vastu süvenenud ning sellest on laste soovil lisandunud kvartaliplaani uusi teemasid, näiteks looduskatastroofid, kosmos, dinosaurused, bakterid.

Lisas 6, on toodud näiteid loodusteemalistest nädalaplaanidest ja loodusega seotud tegevustest rühmas.

Pildid asuvad *lisas 7.*

Mutionu pidu

Siili ja põdra töötuba

Põdra supp

Eesmärk: Laps oskab teha koostööd

Põder on kurb, sest tal on kõht tühi. Ta palub laste abi supi valmistamisel. Lapsed olid nõus põtra aitama ning valmistasid etteantud loetelu põhjal supi (kindel arv koostisosi). Otsisid matejali ja liimisid aluspaberile (looduslik liim – tärkliisekliister). Põder tänas lapsi maitsva supi valmistamise eest.

Siilile okkad

Eesmärk: Laps oskab teha koostööd

Väike siil oli kurb, sest temal ei olnud nii ilusaid okkaid, kui suurtel siilidel. Palus laste abi kasuka kohendamisel. Lapsed liimisid siilile okkad - kuuseokkad, kaseoksad. Siil oli lastele väga tänulik. (Mesimummid ja Pääsusabad)

Jänes Juta ja Orav Pähklikese töötuba

Keskuses oli kolm mängu. Mängud valiti vastavalt laste vanusele.

Kes ma olen (5-7.a.)

Eesmärk: Laps oskab teha koostööd ja abistada kaaslast

Lapsel areneb *kas* küsimuse vormistamise oskus

Lastele kinnitati seljale linnu- või loomapilt. Seejärel võtsid lapsed paaridesse ja hakkasid üksteisele *kas* küsimusi esitama. Jah ja ei vastustega pidid välja selgitama, kes nad on. Kui mõlemad paarilised olid ära arvanud, milline lind või loom nad olid, siis läksid teistele paaridele appi.

Juta ja Pähklikese hõrgutis (2-3.a.)

Eesmärk: Laps oskab teha koostööd

Laps saab teadmisi missugused asjad jäävad pinnale, missugused vajuvad põhja

Iga laps saab maha pandud looduslikust materjalist valida endale meelepärased komponendid supi jaoks. Paneb need potti ja nimetab, millega on tegu. Kui kõik koostisosad on potis, valatakse vesi peale ning lapsed saavad suppi segada. Kui supp on segatud, vaatame, mis supi sisse pandud looduslikust matejalist ujus, mis uppus.

Looduse vimkad (4-5.a.)

Eesmärk: Lapsel areneb tähelepanu oskus

Lapsed jagatakse kahte rühma. Iga laps esimesest rühmast valib loodusliku materjali korvist endale meelepärase eseme ja nimetab, mille ta valis. Teine rühm püüab meelde jätta, milline looduslik

objekt kellegi käes on. Siis paneb teine rühm silmad kinni ja esimene rühma vahetab ära nende käes olevad esemed. Seejärel avab teine rühm silmad ja püüab esemed jälle õige lapse kätte tagasi panna.

/Õpime õues mängides/

Karuoti ja Reinuvaderi töötuba

Kolme erirühma koostööl loodi Mutionu peo auks töötuba, millesse oli koondatud kolm tegevust. Keskuses olid tegevused planeeritud lähtuvalt laste võimetest ja pakkuda oli ka mitmeid valikuid.

Kalaõnge valmistamine

Eesmärk: Lapsed kasutavad meisterdamisel looduslikku ja jääkmaterjali, valmistades sellest rebasele kalaõnge, et ta saaks ise omale kala püüda.

Reinuvader on murelik ja palub laste abi. Lapsed arutlevad koos rebasega, mida selleks teha, et ise süüa saada ja mitte varastada. Rebane räägib oma lemmik söökidest ja lapsed nimetavad ka oma lemmiksöögi.

Karuoti puutöö

Eesmärk: Lapsed meisterdavad koos karuga mesilaste taru, et karul oleks oma mesi ja ta ei peaks metsamesilastelt ja mesinikest mett varastama.

Karu on külalislahke ja tänab lapsi, kes on talle appi tulnud taru ehitama. Karu selgitab lastele, et ta tahab endale ehitada mesitaru ja kasvatada oma mesilasi, et nendelt vastutasuks mett saada. Karu selgitab milleks on oluline olla töökas ja arutleb lastega, miks ei ole ilus varastada. Lapsed saavad karule tuua näiteid ja arutleda teemal teostega arvestamine ja lahke olemine. Karu on lastele eeskujuks ja on oma keskusekaaslaste vastu heatahtlik.

Karukoobas

Eesmärk: Lapsed saavad sõbralikult ja viisakalt Karuotilt maiustuse ja tänavad karu.

Karuott on viisakas ja tervitab lapsi, annab lastele eeskujuga olles ise tänanud lapsi keskuse külastamise eest. Karuott tänab ka täiskasvanuid ja on koostöös toimetades sõbralik ning külalislahke. Lastel kujuneb läbi eeskujuga ja tegelase olemuse arusaam külalislahkusest ja vastutähtsusest.

/Kukupai, Mõmmik ja Lotted/

Mutionu kaevandus

Eesmärk: Laps püüab kompimise teel aru saada, mis asjaga on tegu.

Mutionu pakkus lastele põnevust, peites oma käikudes erinevaid mänguasju. Lapsed said otsida peidetud mänguasju ning uuesti need peita liiva alla järgmiste laste jaoks, kes keskusesse tulid.

Mutionul oli kaasas ka võlukast. Lapsed proovisid kompimise teel ära arvata, mis kasti peidus on.

/Lepatriinud, Önnelapsed/

Õuesõpe

Hundi metsa ajamine

Eesmärk: Laps oskab teha koostööd.

Lapsed võtavad paari, hoides käest kinni. Nad jalutavad rõõmsameelselt aasal, kuni märkavad hunti. Paarid hakkavad hunti püüdma, seejuures kätest lahti laskmata. Kui üks paar on hundi kätte saanud, hõikavad nad ka teistele: „Hunt on käes, hunt on käes, tulge meile appi“. Nüüd jooksevad need paarid, kes veel lähedal ei olnud hundi ümber ning moodustatakse ring, kust hunt enam välja ei saa ning ta toimetatakse metsa.

Tammetõru

Eesmärk: Lapsel kinnistuvad puude viljade nimetused

Lapsel areneb tähelepanu ja kiirus

Lapsel süveneb kohamäärsõnade kasutamine (ees, taga, peal, all)

Laps teab kehaosade nimetusi

Laps hoiab loodust (kasutatakse ainult maast leitud materjali)

Lapsed korjavad ümbrusest looduslikku materjali ja viivad õpetaja korvi. Õpetaja hakkab oma korvist jagama tammetõrusid vm ja ütleb TIBU-TIBU. Lapsed saadavad tammetõrud edasi ja ütlevad ka tibu-tibu. Saadetakse niikaua kuni kõigil on ringis tammetõrud käes. Õpetaja ütluse järgi hakatakse tammetõrusid asetama, nt tammetõru pea peal – lapsed panevad tammetõru pea peale, hoides käega kinni. Õpetaja jälgib ühtset rütmi.

1.variant - tammetõru pea peal, öla peal, põlve peal, peo peal jne.

2.variant – naabri põlve peal, naabri õlal, naabri selja taga jne.

Tegevuse konspekt

Teema:	Siili mured
Valdkond:	Mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika
Tegevuse alaliik:	Vaatlemine, uurimine, kuulamine, kõnelemine, mõõtmine, võrdlemine.
Laste vanus:	2-7.a.
Koostajad:	Hille Karu, Ene Vaher, Krista Roon ja praktikandid: Ele Margna, Marja-Liisa Mäesalu
Kuupäev:	21 oktoober, 2010
Üldoskused:	Laps märkab loodust enda ümber ja suhtub ümbritsevasse austavalt. Laps omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise, kõne ja käelise tegevuse kaudu.
Eesmärgid:	Laps tunneb võra ja lehtede järgi ära lasteaia ümbruse puud. Laps mõõdab puude ümbermõõtu. Laps loendab lehtede hulki ja võrdleb neid. Laps kasutab lehtede kirjeldamisel erinevaid omadussõnu .
Vahendid:	Herbaarlehed (üksikud lehed ja hulgakaardid), paberilindid puude ümbermõõtude leidmiseks, looduslik materjal uurimiseks (siili supiks), siili müts ja paberist seen, tuule pilvepärg ja hall mantel, siili korv,
Ettevalmistus:	Õpetaja paneb õuetegevuseks valmis vajalikud vahendid.

Etapp	Tegevus ja kõne		Märkused
	Õpetaja	Lapsed	
Sõprusring (5 min.)	<p>Kuula, esitan sulle ühe luuletuse.</p> <p><i>Üle maa ja üle vee Sammus siia sügise. Kaseleht on kollane, Langeb alla murule. Pilved hallid igavad Üle taeva lähevad.</i></p> <p>Mis aastaajast oli luuletus? Missugustest sügise tunnustest kuulsid? Kuidas kirjeldas luuletaja pilvi?</p> <p>Mille poolest on tänane päev selle luuletuse moodi?</p>	Lapsed vastavad õpetaja küsimustele.	Kui lapsed ei jätnud meelde, kordab õpetaja luuletuse 2 viimast rida.
Sissejuhatav osa (10 min.)	Täna on meil külas üks armas loomake, kes on sügisega hädas.		
* Peategelase tutvustamine	Kuula hoolega, siis saad teada, kes see on.		

	<p>Õpetaja loeb salmi siilist: <i>Sügisel on taevas hall, aga halli taeva all seen on siili vihmavari, puu peal punab pihlamari.</i></p> <p>Kes see loomake on?</p> <p>Siil:“Ilm on külm, külm ilm on kõik seemed ära võtnud-pole mille alla varju minna. Kõht on tühi. Lapsed, palun aidake mind!“</p>	<p>Lapsed kuulavad salmi.</p> <p>Lapsed: „Siil.“</p>	<p>Tuleb õpetaja, kes on kehastanud siiliks. Tal on seen vihmavarjuks. Tema järel jookseb teine teine õpetaja, kes on tuul ja puhub laste ja siili peale.</p>
<p>Põhiosa (40 min.)</p> <p>*Puude uurimine</p>	<p>Siil pole leidnud endale pesa, et talveuinakut alustada. Millest saame teha siilile pesa? (lehtedest)</p> <p>Täna vaatame, kas te olete nutikad ja tunnete meie lasteaia puud ja lehed ära. Jäta endale aga meelde, et kui sa kuuled vilet, siis koguneme uuesti ringi.</p> <p>Mina häälin sulle puu nime. Sina otsid kõige lähema selle nimega puu ja paned talle paelast ringi ümber.</p> <p>Õpetaja häälib ühe puu nime.</p>	<p>Lapsed pakuvad variante.</p> <p>Lapsed otsivad vastava puu ja panevad sellele paelast ringi ümber.</p>	
<p>*Puu jämeduse mõõtmine</p>	<p>Kuidas saame teada, kui jäme see puu on?</p>	<p>Lapsed pakuvad.</p>	<p>Pärast puu leidmist.</p>

	<p>Meie mõõdame puud paberlindiga.</p> <p>Nüüd paneme kõik mõõtmiseks kasutatud paberilindid maha ja võrdleme, milline puu oli kõige jämedam.</p>		<p>Iga puu juurde, mida mõõtnud hakatakse suunab õpetaja kolm last (üks mõõdab, üks hoiab linti ja üks mõõdab). Paberilintidele on kirjutatud vastava puu nime.</p>
<p>* Õppemäng „Lehtede pidu“</p>	<p>Jagan sulle nüüd kaardid sügislehtedega. Vaatle oma lehte. Mille järgi tunned ära, mis puu leht see on?</p> <p>Kas see on sirge servaga või sakiline? Ümar või pikergune? Südamekujuline? jne.</p> <p>Tuul hakkab lugema salmi: „<i>Tuul käib ringi meie õues, korjab sügislehti põue.</i>“</p> <p>Tuul: „<i>Seda lehte tahab tuul, mis meil kasvab kasepuul (tammepuul, vahtrapuul, pärnapuul, pajupuul, pihlapuul).</i>“</p>	<p>Lapsed kogunevad ringi.</p> <p>Lapsed pakuvad.</p> <p>Lapsed: „Millist lehte tahab tuul?“</p>	<p>Õpetaja vilistab.</p> <p>Õpetaja abistab lapsi omadussõnadega.</p> <p>Kõik need lapsed, kellel on vastava puu lehed, tulevad tuule juurde ringi. Tuul valib ühe lapse enda asemele, kes ütleb järgmise puu nimetuse.</p> <p>Mängitakse niikaua, kuni kõik puud on mainitud.</p>
<p>*Hulkade moodustamine</p>	<p>Tuul: „Ma tegin natukene pahandust. Puhkusin lehed laiali. Nüüd on siilil raske pesa teha ja mul on siilist kahju. Palun aidake siilil pesa teha.“</p> <p>Ma jagan igale lapsele ühe kaardi. Loenda,</p>	<p>Lapsed loendavad lehed kokku ja lähevad neid</p>	

<p>* Vaatus ja uurimine „Siili supp“</p>	<p>mitu lehte sellel on ja ütle teistele ka, mitu lehte sa tooma pead.“</p> <p>„Mine nüüd korja nii palju lehti, kui su kaardi peal on ja too need siili korvi.“</p> <p>Küsimused: „Mitu lehte töid 1 laps ja 2 laps kokku (õpetaja ütleb laste nimed)?</p> <p>Siil: „Aitäh teile, et aitasite mul pesamaterjali koguda. Ma ei saa ikka veel magama minna, sest kõht on nii tühi.“</p> <p>Lähme koos kööki ja vaatame, millest saab siilile suppi teha.</p> <p>Vali endale üks asi ja nimeta, mis see on, mille sa supi sisse paned.</p> <p>Mina panen supi sisse....</p> <p>Segame suppi. Korda minu järel: sigadi sagadi sehka sahka, kohe segan kõik ma patta.</p>	<p>korjama.</p> <p>Iga laps ütleb, mis ta valis.</p>	<p>Enne, kui lapsed lehed korvi panevad, küsib Siil igalt lapselt, mitu lehte ta tõi.</p> <p>Maha on pandud valmis erinevad looduslikud materjalid.</p> <p>Õpetaja ergutab lapsi rääkima täislausetega, andes noorematele lastele ette lause alguse.</p> <p>Lapse valitud ese pannakse vee sisse. Segatakse ja loetakse koos lastega luuletus.</p>
<p>*Tants ümber puu</p>	<p>Siil: „Aitäh teile lapsed maitsva supi eest. Tantsime veel ühe tantsu enne, kui ma talveunne lähen.“</p> <p>Mis puu all meeldib siilile magada?</p> <p>Siil: „, olen juba aastaid harjunud magama</p>		

	<p>kasepuu all.“</p> <p>Koos siiliga minnakse kasepuu alla ja moodustatakse ring.</p> <p>Laul: Me tantsime ümber kasepuu, jah kasepuu, jah kasepuu. Me tantsime ümber kasepuu. Kirjud lehed puul.</p> <p>Siil: „Aitäh! Nüüd on mul kõik selleks, et saaksin talveunne jääda.“</p> <p>Aga siil, sa ei pea üksi magama minema. Meil on sulle mõned sõbrad ka.</p> <p>(Lastele): Kuula, kes need sõbrad on.</p>		<p>Tutvustatakse lastele, tantsu sõnu ja liigutusi (ringis kõndimine ja käte tõstmine.</p> <p>Siil läheb kasepuu juurde ja jääb magama.</p> <p>Õpetaja häälib lastele: tigu, sajajalgne, lepatriinu, uss, karu, mutionu. Laps mõistatab, õpetaja näitab väikesi loomakesi.</p>
<p>Lõpetav osa (5 min.)</p>	<p>Koguneme uuesti nüüd ringi.</p> <p>Mis sulle meeldis täna teha?</p> <p>Mida täna õppisid?</p>	<p>Lapsed räägivad oma muljetest.</p>	

KEVADPIDU

04.2008, 17.00

SISSEJUHATUS

Lavale – Õhk, vesi tulevad kepikõnni keppidega ja Päike ilma keppideta erinevatest suundadest lavaplatsile kokku, tervitavad üksteist:

TERE – ÕHK! TERE VESI!

NO KUIDAS SUL LÄINUD ON ?! MILLINE SUUREPÄRANE KEVADILM! AGA KUS SIIS MEIE KOLMAS SÕBER ON?

Tuleb Päike ilma keppideta:

ÕHK, VESI koos : **TERE PÄIKE! NÄE, LEIDSIDKI AEGA TULLA! SUUREPÄRANE ILM, MIS?**

MARIS: Märguanne publikust, et nemad on ka seal - -

P – Õ – V vaatavad üllatunult publiku poole.

KOOS: (imestunult) KES TEIE OLETE? **Pääsupesa lapsed**

KOOS: AAA! **TERE!** Lehitavad, **lapsed lehitavad sahiatitega vastu.**

TERE!

ÕHK: MEIE OLEME (osutab) – PÄIKE, ÕHL JA VESI!,

KOOS: PÄIKE, ÕHK JA VESI – koos lastega – **KÕIK ME SÕBRAD KOLMEKESI!**

ÕHK: JA TEIE OLETE JU KA MEIE SÕBRAD!

LAPSED: **JAA!**

MARIS: KUI SÕBRAD ON KOOS, KÄIB PIDU TÄIES HOOS!

PÄIKE: PIDU? AGA MIS SEE PIDU ON?

MARIS JA LAPSED: **LAUL JA TANTS JA TRALL!**

VESI: AGA KES LAULAVAD, TANTSIVAD JA TRALLITAVAD?

LAPSED: **MEIE!**

ÕHK: VAHVA! KUULAME SIIS, KUIDAS TE LAULATE!

- LAUL **KODUVÄRVID**

KOOS liiguvad kõige väiksemate juurde.

ÕHK: TE OLTE NIIIIII VÄIKESED ☺, MIDA TE TEHA OSKATE?

(KAS TE TANTSIDA OSKATE? NO VAATAME SIIS, KUIDAS TE TANTSITE)

- TANTS **LOTTE** – tantsivad kõige väiksemad: Mesimumm, Vembu-Tembu, Pääsusaba jun.

VESI: TE OLETE TÕESTI TUBLID! ME TEEME TEILE SELLE EEST KOHE HÄSTI PIKA PAI!

ÕHK: TEEME ÕIGE KÕIK ENDALE ÜHE PIKA PAI! TEE OMA NAABRILE KA! KAS OLI HEA SEE PAI?

LAPSED: **JAA!**

ÕHK: LAULAME NÜÜD PAIST!

- LAUL *PAID KINGITUSEKS*

PÄIKE: AITÄHH! MINA OLENGI JU SELLINE SUUR, KOLLANE JA HÄSTI SOE!
Vesi ja õhk noogutavad aupaklikult.

PÄIKE: JA KUI TULEB SUVI, JAGUB MIND KÕIK- JA- LE!!!

MARIS: PÄIKE, ME LAULAME SULLE ÜHE LAULU!

- LAUL *OLEN PÄIKE*

PÄIKE: liigub lillede juurde ILUSAD LILLED!

Ja siis Päikesepõnnide juurde

PÄIKE: JA TEIE OLETE SIIN NAGU VÄIKESED SOOJAD PÄIKESEKIRED.

TEATE, MUL TULI HEA MÕTE! SIRUTAME ENNAST ÕIGE PIKEMAKS!

Lapsed tõusevad püsti!

PÄIKE: NII, JA LÄHME SOOJENDAME NEID LILLI SEAL!

- TANTS *ÄIKE & PÄIKE* - tantsib Päikesepõnn

Äikesekärgatus!!!!!!

Vee solin. Kõik vaatavad taevasse, kasuvad käega, kas sajab vihma. P – Õ – V jooksevad lavaplatsile ja sätivad end ühe vihmavarju alla.

- TANTS *VEE TEEMAL* – tantsivad Lotted, Mõmmikud, Kukupaid, Sipsikud, Muumid.

VESI: SEE OLI NII MÄRG LUGU. TEATE, MINA TAHAKS KOHE ISE KA VARBAD VETTE PISTA.

PÄIKE JA ÕHK: AGA PISTAME!

Istuvad pingile ja tõstavad jalad demonstratiivselt vette!

KOOS: SUPLSTI! JA SULPSTI!

VESI: NII MÕNUS!!!! KUI MA VARBAD VETTE PISTAN, TULEB ALATI SELLINE LAULUISU PEALE!

PÄIKE, ÕHK: MINUL KA!

Vaatavad koos oma varbaid.

KOOS: skandeerides VARBALAULU! VARBALAULU!

- LAUL *VARBALAUL*

Sumin!!!!!! Kõik kolm jälgivad putuka lennutrajektoori ühes suunas

ÕHK: OI, KES SEE OLI!

Sumin teises suunas

ÕHK: OIH, JÄLLE!!?

Maandumine käe peale.

Õhk: AAAH, KUI ILUS TA ON!

PÄIKE: NII PUNANE!

VESI: JA NII TÄPILINE!!

KOOS: KES SEE KÜLL ON?

MARIS JA LAPSED: **LEPATRIINU!**

- LAUL **LEPATRIINU**

Sumin lendab ära, jäävad kaugusesse järele vaatama.

ÕHK: NÄED SIIS, ÄRA LENDAS!

PÄIKE: LENDAS JAH.

Jäävad kurvaks ning kõnnivad nukralt ringi, VESI leiab maast palli.

VESI:VAADAKE, MA LEIDSIN VEEL ÜHE LEPATRIINU!

ÕHK, PÄIKE: SEE EI OLE LEPATRIINU!

VESI: ON IKKA, SUUR LEPATRIINU! TA OSKAB KINDLASTI LENNATA!

Viskab palli õhku. See kukub maha.

PÄIKE, ÕHK: SEE EI OSKA LENNATA! SEE OSKAB KUKKUDA, PÕRKUDA, VEEREDA.

HUVITAV, MIS SEE ON? Näitavad palli lastele

ÕHK: MIS ME SELLEGA TEEME? Viskab palli õhku, see kukub maha.

PÄIKE: ANNA MULLE KA!

ÕHK: MÄNGIME

Õhk viskab palli Päikesele.

Liikumisõpetaja jagab lastele samal ajal pallid

- **TANTS TSEMPIONID** – tantsivad Lepatriinud

ÕHK: SEDA SÄRTSU JA LIIKUMIST OLI NÜÜD KÜLL HÄSTI PALJU.

TUNNETE! Puudutab Päikest.

PÄIKE: SÄRTS! Puudutab Vett.

VESI: SÄRTS! SUSSSSSSS!

- **TANTS SÄRTSU TÄIS TÜDRUKUD** – tantsivad Önnelaste tüdrukud

VESI: AGA TEATE, MIS TAGAB MINU HEA ENESETUNDE NING TERVE

VÄLJANÄGEMISE! Näitab teistele oma keppe.. KEPIKÕND! VAADAKE! Asub kõndima laste ja publiku vahel.

ÕHK: AA, MINA OSKAN KA! Kõnnib Veele järele. Kõnnivad edasi – tagasi. Suunduvad suuremale ringile tantsijatelt eest ära.

PÄIKE: AGA MUL EI OLE NEID ASJANDUSI.

Selena annab Päikesele kepid ja jagab need ka Önnelastele. Päike üritab nendega Veele ja Õhule järele kakerdada.

PÄIKE: NEED ON NII LÜHIKESED, NENDEGA KÜLL EI SAA KÕNDIDA!

- **TANTS KEPITANTS** – tantsivad Önnelapsed ja Pääsusabad

ÕHK: NÜÜD ON KÜLL SELGE, MIS PIDU ON!

KOOS: SEE ON PÄÄSUPESA KEVAD – TRALL!!!

Lapsed sahistavad sahistitega.

- **LAUL PÄÄSUPESA**

MARIS: MÕNUSAT KEVADET JA ALGAVAT SUVE TEILE KÕIGILE KOOS
PÄIKESE JA VEE NING VÄRSKE ÕHUGA☺

Kestvad ovatsioonid! ☺

- **TANTSIVAD ÕPETAJAD**

Kestvad ovatsioonid!

SELENA tutvustab liikumismänge ja korraldust

PIKNIK

NÄDALAPLAAN

Rühm: Päikesepõnn   **Laste vanus: 6-7.a.**   **Kuupäev: 23.11 – 27.11.09**

Nädala teema: Loomade talvised askeldused

TEGEVUS- KESKUSED	ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSTE SISU JA VAHENDID				
	ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE
HOMMIKURING	Räägime metsloomadest, nende hoolitsemise eest talvel	Räägime hundist	Räägime kitsest ja põdrast	Räägime metsseast	Räägime rebasest
LUGEMIS- JA KIRJAOSKUS KESKUS		Kirjutame looma kohta tagaotsimiskuulutuse. (kirjeldus, kus ta kaduma läks, abipalve)	Kirjutame leidjale tänukirja		Meisterdame ühele sellel nädalal räägitud metsaloomale passi (tekstist info leidmine)
KUNSTIKESKUS	Ühistöö: jäljed (lapsed valivad raamatust neile meeldiva looma jälje ja joonistavad selle looma raja paberile)			Plakat: ohustatud loomade kaitseks. Valivad loomariigist ühe pildi, kes kuulub ohustatud loomade hulka ja värvivad selle	Järg: kleebivad värvitud pildi värvilisele paberile ja kirjutavad välja lõigatud tähtedest juurde sõnumi, näit. hoiame loodust
MATEMAATIKA JA LAUAMÄNGU-KESKUS	Hoolitseme loomade eest (metssea karja pilt, mida mängult toidame. Nende kohal number, igäüks peab nii palju toitu panema või on kiri igähele üks tõru.....)				
EHITUSMÄNGU-KESKUS			Kordame geomeetrilisi kujundeid - ehitame loomadele toitmiskoha		
LOOVMÄNGU-KESKUS	Lapsed mõtlevad välja loomadega seotud mängu. Valivad mõeldud mängudest parimad, mis läbi mängitakse. Loovmängukeskuses erinevad loomakostüümid/maskid/peakatted				
MUU TEGEVUS	Vaatleme laste kodust toodud raamatuid lindude ja loomade kohta				
MUUSIKA-TEGEVUSED		Muusika kuulamine Karu talv		Erinevate loomahäälte kuulamine	
LIIKUMIS-TEGEVUSED		Teatevõistlused		Akrobaatika	
INDIVIDUAALNE TEGEVUS		Harjutame <i>Mariga</i> trükitähtede kirjutamist		Loeme koos <i>Ülle, Kauri ja Taaviga</i> loomade kohta käivaid lauseid	

EESMÄRGID:

Üldoskused	Lapsel areneb vaatlusoskus.
Mina ja keskkond	Laps teab talvel tegutsevate loomade ja lindude elukorralduste eripärasid. Laps mõistab milleks on vajalik hoolitseda talvel loomade eest läbi
Keel ja kõne	Lapsel suureneb nimi- ja sidesõnade kasutamisoskus. Laps leiab tekstist vajaliku informatsiooni.
Matemaatika	Laps tunneb numbrimärke 9 – 10 ja oskab neid kirjutada. Laps teab geomeetrilisi kujundeid <i>ristkülik ja risttahukas</i> .
Kunst	Laps püüab võimalikult täpselt jäljendada pildil nähtut. Laps teeb mitmeosalist kunstitööd läbi.
Muusika	Laps õpib muusikapalu analüüsima osade kaupa. Laps kuulab ja tunneb ära loomade hääli.
Liikumine	Lapsed tegutsevad ühise eesmärgi nimel läbi. Laps teeb mattide peal akrobaatilisi harjutusi.

KOKKUVÕTE TEEMAST:

Mida lapsed teadsid?	Lapsed teadsid metsloomi, kes ei maga talveund. Olid kursis ka sellega, et loomadel on talvel raske toitu leida ja kitsed lõhuvad lumekoorikuga oma jalad katki. Üldjoontes teadsid ka millest loomad toituvad ja oskasid kirjeldada enamike loomade välimust.
Mida lapsed tahtsid teada?	Millal kitsed ja põdrad sarved maha ajavad? Miks hunt ulub? Mille pärast rebased linna tulevad? Kas metssead on kurjad?
Mida lapsed teada said?	Lapsed said teada, millised loomad on looduskaitse all, et jahimehed aitavad talvel loomi, viies neile süüa. Said vastused oma küsimustele.
Ideed järgmiseks nädalaks	Tekstist info otsimine pakkus lastele huvi, võib järgmine nädalgi korrata.

Kevad muumiorus

Lõpuks ometi jõudis kevad muumiorgu ja kõik, kes magasid talveund, ärkasid. Aga muumitroll oli kummalisel kombel haigeks jäänud.

Muumitroll on voodis

Muumimamma: Heldene aeg, sa köhid nii hirmsasti

Muumitroll: Mu kurk on kibe

Muumimamma: *kallab tassi teed ja toob muumitrollile*

Joo see ära, see on maailma parim ravimtee. Koduvana ise korjas.

Muumitroll: *joob, krimpsutab nägu*

See on nii kibe!

Muumimamma: Muidugi on kibe. Magusatest rohtudest pole ju kasu.

Muumitroll: Ma tahan õue minna!

Muumimamma: Ei tohi! Sa võid kopsupõletiku saada!

Muumitroll tuleb voodist üles

Muumipapa: Mammal on õigus. Mine nüüd ilusasti voodisse. Praegu oled sa haigustele vastuvõtlik

Muumimamma: Muumitroll poleks tohtinud talvel välja minna

Muumipapa: Ega vist. Talvel võib igäiks külmetada. Ometi oli ka My väljas, aga vaadake teda, nii terve ja rõõmus.

Kivi juures istuvad My, Koduvana, Niru, Piripiiga ja õde.

Niru: Muumitroll poleks tohtinud talvel välja minna

Piripiiga: Ega vist

Koduvana: *korjab maast midagi*

Näete! Leidsin jänese kapsa õisi ja nurmenuku lehti, nendes on palju vitamiine. Viime need muumitrollile. Vitamiinid aitavad tal rutem terveks saada.

My: Mina korjan lilli ja teen nii muumitrollile rõõmu.

Kõik: Meie ka! Meie ka!

Niru jõuab muumimaja ukse juurde, koputab uksele. Mamma ja Papa tulevad välja.

Niru: Tere! Kas Muumitrollil on juba parem? Ma tulin muumitrolli vaatama!

Muumimamma: Muumitroll on väga haige. Sa võid nakatuda. Ta köhib veel kõvasti.

Tuleb My koos teistega.

My: Miks me ei tohi Muumitrolli juurde minna?

Muumipapa: Mammal on õigus - kurguhaigus on nakkav

My: Aga meie tõime muumitrollile vitamiine.

Koduvana ulatab korvi Mammale.

Muumipapa: Muumitroll igatseb väga Nuuskmõmmiku järele. Ega te ei tea, kas ta on juba lõunast tagasi jõudnud

Kõik: Ei ole, ei ole!

Papa: Imelik, Kevad on juba käes ja teda pole.

Muumitroll vähkreb voodis. Skunks piilub eemalt. Muumitroll kukub põrandale.

Skunks: Mida sina siin vähkred?

Muumitroll: Ma nägin vist und, et Nuuskmõmmik oli koletise käes.

Skunks: Mina näen koguaeg und, et aken on lahti ja siis seal on need varandused ja...

Muumitroll: Mina nägi tõesti, et Nuuskmõmmik on hädas ja tahan minna teda otsima.

Skunks: Aga sa oled ju haige ja pärast saan mina pahandada. Kõik süüdistavad mind, kui midagi juhtub.

Muumitroll: Siin pole midagi mõelda Nuuskmõmmikuga on midagi juhtunud. Kui sina ei tule, lähen üksi.

Skunks: Olgu siis.

Lahkuvad koos.

Niru, My, Piripiiga, Koduvana jt. väikesed muumid on jälle kivi juures.

Niru: Nuuskmõmmik pole veel tagasi. Huvitav, mis temaga lahti on.

Piripiiga: Ma olen kindel, et kui Nuuskmõmmik tagasi tuleb, saab Muumitroll kohe terveks.

Niru: Kuhu ta on küll kadunud. Sel ajal on ta alati olnud tagasi. Linnud on juba lõunast tagasi. Lilled õitsevad, aga teda ikka pole.

My: Võib-olla sai teist kõigist kõrini ja ta ei tulegi tagasi.

Niru: Võimatu! Ta oli minusse nii kiindunud ja Muumitroll meeldis talle ka.

My: Äkki langes ta mõne koletise kätte vangi.

Niru: Lähme otsima!

My: Keda?

Niru: Nuuskmõmmikut muidugi. Ta peab tagasi tulema, siis saab Muumitroll terveks.

Muumipapa tuleb tuppa ja näeb tühja voodit.

Muumipapa: Mamma, mamma! Midagi koledat on juhtunud! Muumitroll on kadunud!

Muumimamma: Küllap ta läks nuuskmõmmikut otsima. Ta igatses teda nii väga.

Muumipapa: Lähme meie ka otsima. Muumitroll tuleb üles leida.

Mamma: Lähme kiiresti.

Võtab Papal käest kinni ja lahkuvad. Muumimamma ja papa tulevad ühelt poolt, Niru, My jt. teiselt poolt.

Muumipapa: Tore, et teid nägime. Muumitroll on kadunud. Kus ta küll olla võiks?

My: otsib Nuuskmõmmikut. Ta ju nii ripub selle küljes!

Teiselt poolt tulevad Muumitroll ja Skunks.

My: Seal te oletegi! Skunks, miks sa Muumitrolli voodist välja tirisid! Ta on ju haige!

Muumitroll: Skunks pole süüdi. Mina ise tahtsin Nuuskmõmmikut otsima minna.

Skunks: Jälle süüdistate mind! Ometi ükskord ei olnud ma omakasupüüdlik.

My: Räägi, aga räägi! Sinu vembud on juba teada!

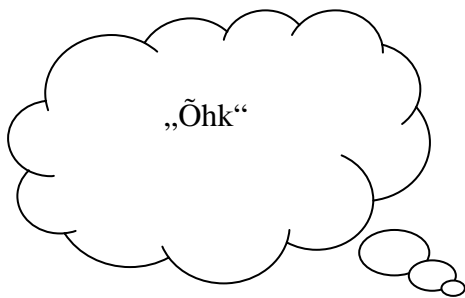
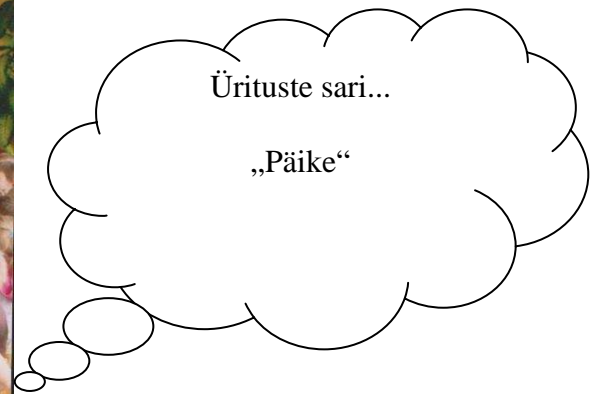
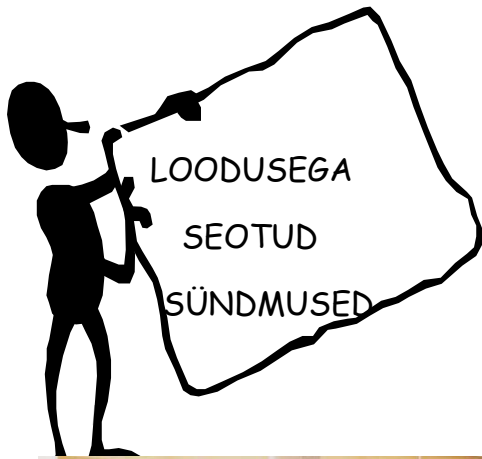
Muumitroll: Ärge süüdistage Skunksi, tema tuli ainult minuga kaasa.

Kostab muusika. Eemalt tuleb Nuuskmõmmik suupilli mängides.

Nuuskmõmmik: Tere, sõbrad! Ma Igatsesin teid väga.

Laul: Olla koos

/Filmi järgi/

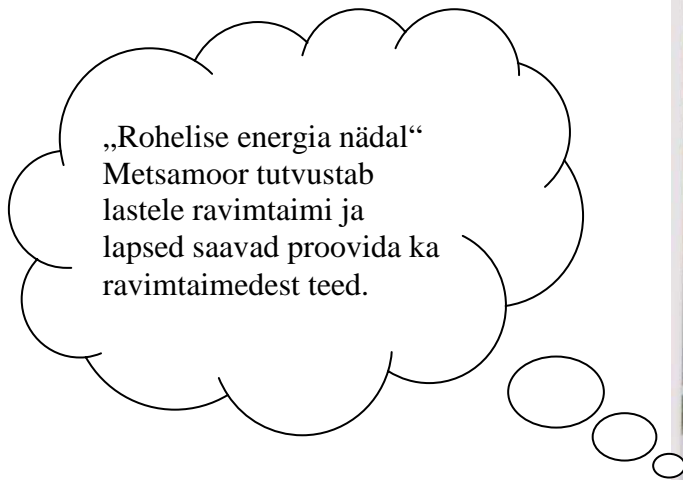
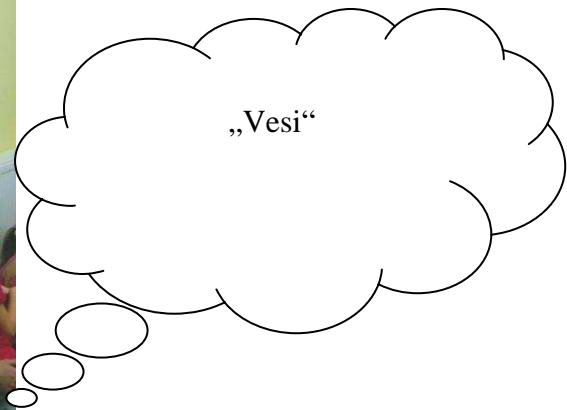

„Õhk“
Lapsed püüavad
kõrrega kujundeid
paberile tõsta.

„Vesi“
Lasteaias on 2 basseini
– suurem on
ujumistegevuste
läbiviimiseks kogu
maja lastele ja
väiksemat kasutavad
põhiliselt erivajadusega
lapsed individuaalse
teraapia läbiviimiseks
füsioterapeudi
juhendamisel

Metsamoor tegutses lastega ka õues nagu öeldakse „Terves kehas, terve vaim“. Ja hommikupooliku lõpetuseks said kõik tassitäie ravimteed.

Kõik rühmad valmistasid metsamoorile kingituseks plakati teemal „Roheline energia“

Sügiskompositsioonide näitused, kuhu võivad kompositsioone teha nii lapsed kui vanemad.

Sügiskompositsioonide
näitus „Äge õun“

Mihklilaadale toovad
vanemad müügiks
sügissaadusi, moose,
kompotte ka käsitööd.
Ostjate rollis on nii vanemad
kui õpetajad. Saadud raha
kasutab rühm enda
äranägemise järgi.

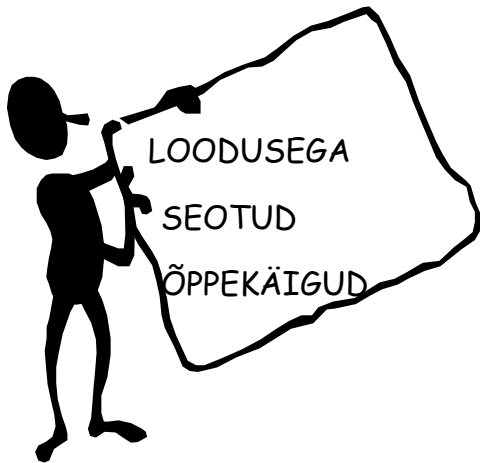

Pildil joonistab A. Turovski
oma raamatusse. Pilt on näha
ülal.

Tallinna loomaaias- A.
Turovski kutsus peale
lasteaias käiku Muumi
rühma endale külla

LOODUSEGA
SEOTUD
ÕPPEKÄIGUD

Metsamoori
perepargis

Tõravere observatooriumis.

Mäng: „Vanaema õunaaed“
/kuulub turul käigu
konspekti juurde/

Putukate avastamise matk
Elvas.

Luunjas
põllutöömasinaid
vaatamas.

Jälgede matk Elvas.

MÄEPEOD

Mäepidu „Päike, õhk
ja vesi – toovad
tervist kolmekesi“
Rühmad esitavad
ühiselt laulud ja...

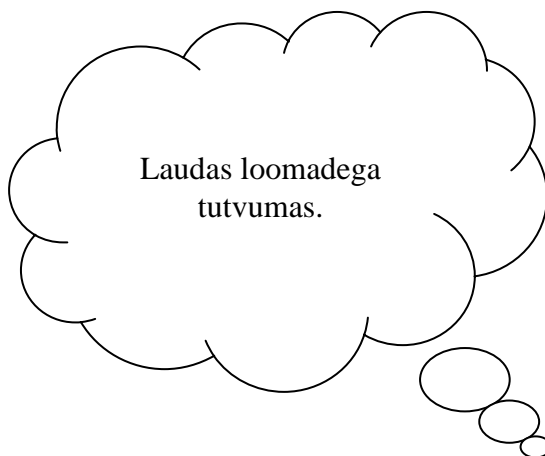
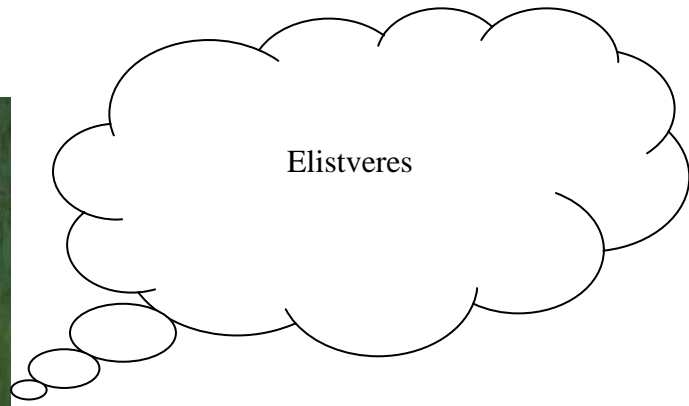

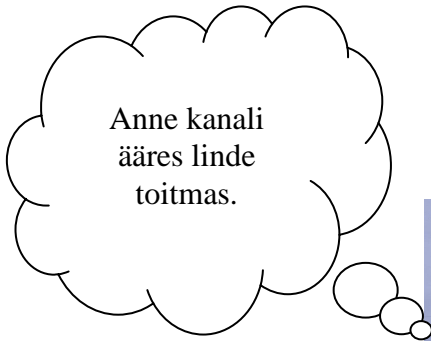
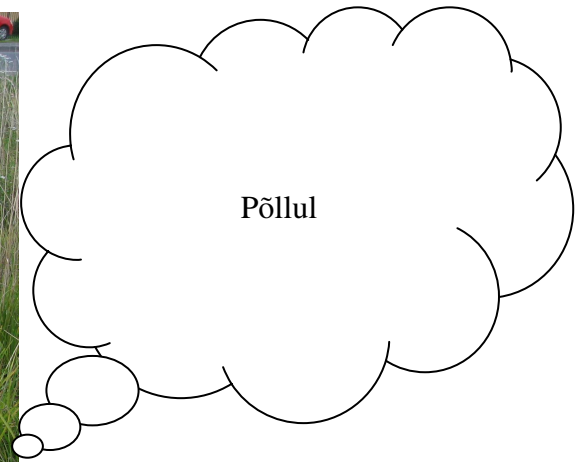
...iga rühm tantsib ühe tantsu.
Pildil Päikesepõnni rühm
tantsimas muusika järgi
„Äike, Päike“

Mäepidu
„Loodusesõber lapsest
saati“
Seekord lauldi laulud
ühiselt ja mitu rühma
tantsisid koos ühe
tantsu.

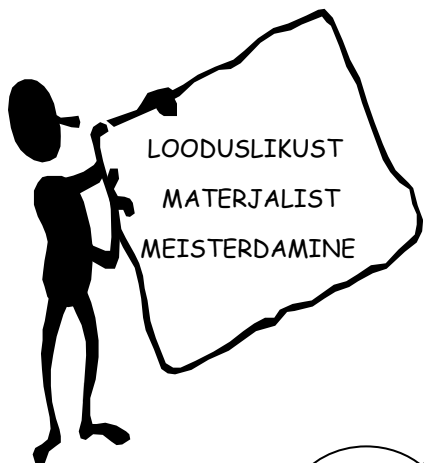

Teaduskeskus.

Seemnete külvamine.

Looduslikust ja taaskasutatud
materjalist meisterdamine.

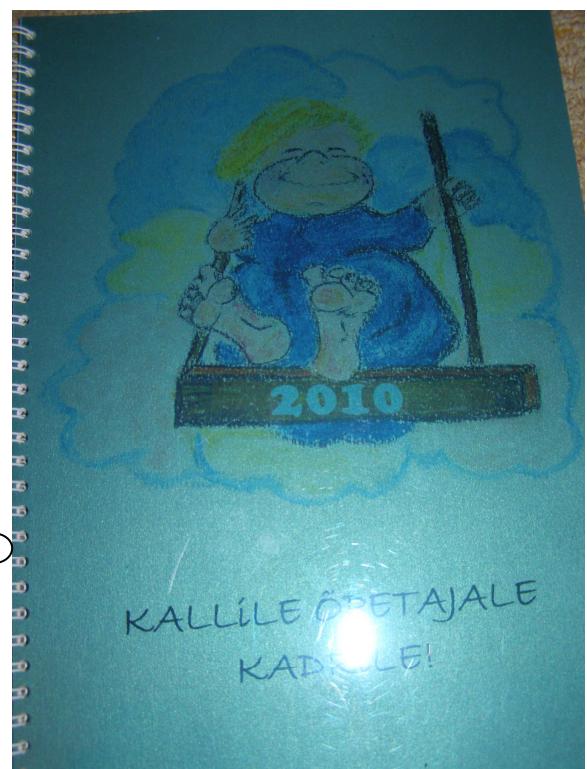
Isadepäevaks
looduslikust materjalist
tehtud kaardid.

Vanemad ja lapsed
väärtustavad ka meid.
Kooliminejate
joonistatud pilt, mis
seisab raamitult rühma
seinal.

Kooliminejate ja nende
vanemate poolt tehtud
kingitus. Igale õpetajale
köideti laste piltidest kokku
raamat, juurde olid kirjutatud
ka laste ütlused õpetajate
kohta. Järgnev pilt on sellest
raamatust.

Endised Sipsiku
rühma lapsed
õpetajatel külas ja
lastega mängimas.

1.septembril kooliminejad koos
oma vanematega külas.

Arendus - parendustegevus

Väärtustame teist inimest ja tema tundeid

Plaanis on koostada igasse rühma väärtuskasvatusega seotud tegevuste mapp. Et mapp oleks võimalikult mitmekesine, kogume mõtteid ja ideid õpetajate ühistel aruteludel.

Konkursitööd kirjutades selgus, et nii mõneski rühmas on palju huvitavat, mida võiks teistega jagada. Parema ülevaate saamiseks teistes rühmades toimuvast, annab rühmade külastamine.

Loodus

Meie majas on õuesõpe veel lapsekingades. Plaanis on juurde muretseda õuesõppe tegevuste läbiviimiseks erinevaid vahendeid/materjale. Oleme hakanud teadlikult kujundama õueala, istutame juurde erinevaid puu- ja põõsaliike.

Koostöö

Koostöö lastevanematega võiks alati tõhusam olla. Vanemate teadlikkuse suurendamiseks on plaanis korraldada koolitusi/vestlusringe erinevatel teemadel lastevanematele.

Õpetajatevahelise koostöö tõhustamiseks korraldame edaspidi majasiseseid koolitusi, vestlusringe/mõttevahetusi ideede jagamiseks.